

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Investim în mediu. Credem în viitor

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL MEDIULUI ȘI PĂDURILOR DIRECȚIA GENERALĂ AM POS MEDIU

GHIDUL SOLICITANTULUI

Axa Prioritară 4 POS Mediu „Implementarea Sistemelor Adecvate de Management pentru Protecția Naturii” Sesiunea de proiecte V/2012

Acest ghid reprezintă un îndrumar pentru completarea cererii de finanțare a proiectelor în cadrul Axei Prioritare 4 din cadrul Programului Operațional Sectorial Mediu și nu se substituie legislației în vigoare. De asemenea, ghidul furnizează informații detaliate privind condițiile de finanțare și, respectiv, procedurile de evaluare și selecție a proiectelor.

Cuprins:

DEFINIȚII, ABREVIERI ȘI ACRONIME	4
CAPITOLUL I - INFORMAȚII GENERALE	11
I.1. Programul Operațional Sectorial „Mediu” 2007 - 2013	11
I.2. Axa Prioritară 4 – “Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”	14
I.2.1 CADRUL GENERAL	14
I.2.2 STRATEGIA DE FINANȚARE	16
I.2.3. COMPLEMENTARITATEA CU ALTE PROGRAME DE FINANȚARE	16
I.2.4 ALOCAREA FINANCIARĂ	17
I.2.5 INDICATORI POS MEDIU	17
I.2.6 CADRUL LEGISLATIV	18
CAPITOLUL II - REGULI PRIVIND SESIUNEA DE PROIECTE	19
II.1 Criterii de eligibilitate	19
II.1.1 ELIGIBILITATEA SOLICITANȚILOR/PARTENERILOR	19
II.1.2 ELIGIBILITATEA PROIECTELOR	21
II.2 Criterii de evaluare a proiectelor	24
II.2.1.RELEVANȚA PROIECTULUI	25
II.2.2. MATURITATEA PROIECTULUI	25
II.3 Reguli de eligibilitate a cheltuielilor și activităților.....	26
II.3.1 REGULI GENERALE ȘI SPECIFICE DE ELIGIBILITATE A CHELTUIELILOR	26
II.3.2 REGULI GENERALE ȘI SPECIFICE DE ELIGIBILITATE A ACTIVITĂȚILOR	26
II.4 Instrucțiuni de completare și depunere a cererii de finanțare	44
II.4.1 COMPLETAREA CERERII DE FINANȚARE	44
II.4.2 DEPUNEREA CERERII DE FINANȚARE	48
II.5 Modificări ale regulilor și condițiilor de finanțare.....	51
CAPITOLUL III. PROCEDURA DE EVALUARE ȘI SELECȚIE A CERERILOR DE FINANȚARE ... 52	
III.1 Verificarea administrativă a cererilor de finanțare (Criterii de admisibilitate)	52
III.2 Verificarea eligibilității cererilor de finanțare.....	53
III.3. Evaluarea proiectelor	54
III.4 Contestațiile	56
ANEXA 1. Formularul Cererii de finanțare	57
ANEXA 2. Fișa de control a Cererii de finanțare (pentru solicitant)	57
ANEXA 3. Lista cheltuielilor eligibile și regulile de eligibilitate a cheltuielilor pentru proiectele finanțate în cadrul Axei Prioritare 4. Metodologia de calcul a cheltuielilor generale de administrație. Listă cheltuieli aferente procurării de bunuri necesare funcționării unităților de implementare a proiectului	57
ANEXA 4. Grile de verificare și evaluare a cererilor de finanțare	57
ANEXA 5. Instrucțiuni pentru elaborarea strategiei de vizitare	57
ANEXA 6. Model orientativ al ordinului de ministru privind aprobarea finanțării	57
ANEXA 7. Model orientativ al contractului de finanțare	57
ANEXA 8. Model recomandat pentru acordul de parteneriat	57
ANEXA 9. Model orientativ HCL pentru situația în care terenul pentru construcția infrastructurii se află în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale	57
ANEXA 10. Cadrul legislativ	57

INTRODUCERE

Ghidul Solicitantului a fost elaborat de Direcția Generală Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Mediu” (DG AM POS Mediu) pentru a veni în sprijinul celor care doresc să obțină finanțare nerambursabilă pentru proiecte de mediu în cadrul Axei Prioritare 4 „Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”.

Programul Operațional Sectorial „Mediu” (POS Mediu) este documentul strategic de referință în baza căruia se finanțează din fonduri europene proiecte prioritare de mediu în perioada 2007-2013. Pentru Axa Prioritară 4 contribuția financiară a Uniunii Europene poate ajunge până la 90% din valoarea eligibilă a proiectului, cofinanțarea de 10% fiind asigurată din bugetul național.

Ghidul este elaborat în baza dispozițiilor POS Mediu și în corelare cu legislația comunitară și națională privind asistența financiară nerambursabilă acordată României de către Uniunea Europeană prin instrumentele structurale.¹

Capitolul I “Informații generale” al acestui ghid cuprinde aspecte relevante cu privire la POS Mediu și Axa Prioritară 4 – „Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”. Textul integral al POS Mediu poate fi accesat în vederea consultării la adresa de internet www.posmediu.ro.

Condițiile de accesare a finanțării sunt prezentate în **Capitolul II** “Reguli privind sesiunea de proiecte”, iar procesul de selecție este descris în **Capitolul III** “Procedura de evaluare și de selecție a cererilor de finanțare”.

Ghidul conține, în anexă, următoarele documente: formularul cererii de finanțare și instrucțiunile de completare a acestuia, fișa de control a cererii de finanțare, lista cheltuielilor eligibile, grilele de verificare și evaluare a cererilor de finanțare, instrucțiuni pentru elaborarea strategiei de vizitare, modelul orientativ al contractului de finanțare, precum și al ordinului de finanțare, modelul recomandat al acordului de parteneriat, modelul orientativ al hotărârii consiliului local cu privire la terenurile destinate amplasării infrastructurii.

Se recomandă citirea cu atenție a acestui ghid și a anexelor sale înainte de completarea cererii de finanțare!

Pentru clarificări, solicitanții se pot adresa Organismului Intermediar din regiunea respectivă sau DG AM POS Mediu (e-mail: anamaria.biro@posmediu.ro).

¹Solicitanții au obligația respectării prevederilor tuturor actelor normative în vigoare care sunt în legătură, directă ori indirectă, cu activitățile și proiectul propus, chiar dacă nu sunt menționate în mod expres în Ghid sau în Cererea de Finanțare.

DEFINIȚII, ABREVIERI SI ACRONIME

DEFINIȚII

Activități operaționale recurente - (cu referire la ariile protejate) activități de administrare/management a ariei naturale protejate care sunt desfășurate periodic pe termen mediu/lung.
Administrator – persoană juridică care are calificarea, instruirea și mijloacele necesare pentru a aplica măsurile de ocrotire și conservare a ariilor naturale protejate ce necesita constituirea de structuri de administrare, care îndeplinesc condițiile cerute de legislația relevantă în vigoare și sunt recunoscute de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului prin încheierea contractului de administrare.
Ministerul Mediului și Pădurilor - este instituția competentă pentru managementul și menținerea sistemului național al ariilor naturale protejate prin furnizarea protecției, conservării capitalului natural și printr-o dezvoltare puternică a moștenirii naturale și culturale de însemnătate națională.
Arie/sit – zonă bine definită geografic, exact delimitată (vezi art. 4 pct 10 din O.U.G.nr.57/2007 cu modificările și completările ulterioare).
Arie naturală protejată – zonă terestră, acvatică și/sau subterană în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică sau culturală deosebită, care are un regim special de protecție și conservare, stabilit conform prevederilor legale (vezi art.4 pct. 18 din O.U.G.nr.57/2007 cu modificările și completările ulterioare).
Arie specială de conservare – situl de importanță comunitară desemnat printr-un act statutar, administrativ și/sau contractual în scopul aplicării măsurilor de conservare necesare pentru menținerea sau restaurarea la o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale și/sau a populațiilor speciilor pentru care situl este desemnat (vezi art.14, pct.12 din O.U.G.nr.57/2007 cu modificările și completările ulterioare).
Autoritate de Management - structura din cadrul unei autorități publice centrale responsabilă pentru gestionarea unui program operațional, conform prevederilor H.G. nr. 457/2008 privind cadrul instituțional de coordonare și de gestionare a instrumentelor structurale cu modificările și completările ulterioare
Autoritatea de Certificare și Plată – Structură din cadrul Ministerului Finanțelor Publice, responsabilă de certificarea sumelor cuprinse în declarațiile de cheltuieli transmise la Comisia Europeană, primirea de la Comisia Europeană a fondurilor transferate României din instrumente structurale și transferul către beneficiari/ unități de plată de pe lângă autoritățile de management a fondurilor primite din instrumente structurale, precum și a celor alocate de la bugetul de stat.
Axă prioritară – reprezintă o prioritate strategică dintr-un program operațional; cuprinde un grup de operațiuni legate între ele și având obiective specifice măsurabile (vezi Regulamentul (CE) nr. 1083/2006).
Beneficiar – entitatea juridică, din domeniul public sau privat, responsabilă pentru inițierea sau inițierea și implementarea proiectelor aprobate pentru finanțare (vezi art 2, alin. (1) din O.U.G.nr.64/2009 cu modificările și completările ulterioare), care se încadrează în categoriile prevăzute de prezentul Ghid.
Biodiversitate – variabilitatea organismelor din cadrul ecosistemelor terestre, marine, acvatice continentale și complexelor ecologice; aceasta include diversitatea intraspecifică, interspecifică și diversitatea ecosistemelor.
Cadrul Strategic Național de Referință – documentul aprobat de Comisia Europeană, negociat în prealabil cu România, ca stat membru, în urma evaluării Planului național de dezvoltare. CNSR conține contribuția din instrumentele structurale și celelalte resurse financiare pentru realizarea priorităților și măsurilor conținute în Planul Național de Dezvoltare. Prevederile acestui document se implementează prin intermediul programelor operaționale.
Cerere de finanțare – formularul completat de către solicitant, în vederea obținerii finanțării în cadrul POS Mediu.

<p>Cheltuieli eligibile – cheltuieli efectuate de beneficiar, aferente proiectelor finanțate în cadrul programelor operaționale, care pot fi finanțate atât din instrumente structurale, cât și din cofinanțare publică și/sau cofinanțare privată, conform reglementărilor legale comunitare și naționale în vigoare privind eligibilitatea cheltuielilor (vezi art.2, alin (3) lit g) din O.U.G. nr. 64 din 2009 cu modificările și completările ulterioare).</p>
<p>Cheltuieli generale de administrație – cheltuielile efectuate pentru funcționarea de ansamblu a beneficiarului și care nu pot fi atribuite direct unei anumite activități din cadrul proiectului. Lista tipurilor de cheltuieli cuprinse în această categorie prezentată în cuprinsul Ghidului este stabilită potrivit legislației în vigoare (vezi art.1 alin (4) litc) din H.G.nr.759/2007, cu modificările și completările ulterioare)</p>
<p>Cofinanțare publică – orice contribuție pentru finanțarea cheltuielilor eligibile din sumele aprobate în bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2) lit. a) - g) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările ulterioare, la art. 1 alin. (2) lit. a) - d) din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cofinanțarea acordată de la bugetul de stat pentru alți beneficiari decât cei prevăzuți la art. 5 alin. (1) - (3), precum și alte cheltuieli similare, în sensul art. 2 alin. 5 din Regulamentul (CE) nr. 1.083/2006.</p>
<p>Comunități locale - comunitățile umane situate în interiorul sau în vecinătatea ariei naturale protejate care dețin proprietăți ori desfășoară diverse activități pe teritoriul sau în vecinătatea ariei naturale protejate (vezi art. 4. pct 30 din O.U.G.nr.57/2007, cu modificările și completările ulterioare).</p>
<p>Conservare – ansamblu de măsuri care se pun în aplicare pentru menținerea sau refacerea habitatelor naturale și a populațiilor de specii de faună și floră sălbatice într-o stare favorabilă de conservare.</p>
<p>Conservare „în situ” – protecția și conservarea bunurilor patrimoniului natural în mediul lor de genază, existență și evoluție.</p>
<p>Conservare „ex situ” – protecția și conservarea bunurilor patrimoniului natural în afara mediului lor de genază, existență și evoluție.</p>
<p>Contract – actul juridic cu titlu oneros, încheiat între Beneficiar și Contractor, în vederea execuției unei lucrări, furnizării unor produse sau prestării unor servicii.</p>
<p>Contract de finanțare –reprezintă documentul juridic prin care se acordă asistența financiară nerambursabilă aferentă unei operațiuni în scopul atingerii obiectivelor axei prioritare dintr-un program operațional și care stabilește drepturile și obligațiile părților (art.1 alin 4.lit.b din HG 759/2007, cu modificările și completările ulterioare)</p>
<p>Contractor – persoana fizică sau juridică, de drept public sau privat, cu care Beneficiarul a încheiat contractul de execuție a unei lucrări, de furnizare a unor produse sau de prestare a unor servicii.</p>
<p>Coridor ecologic – zonă naturală sau amenajată care asigură cerințele de deplasare, reproducere, hrănire și refugiu pentru speciile sălbatice terestre și acvatice și în care se aplică unele măsuri de protecție/conservare.</p>
<p>Costuri directe eligibile – costurile care pot fi atribuite unei anumite activități individuale din cadrul proiectului și pentru care poate fi demonstrată legătura cu activitatea în cauză (vezi H.G.nr.759/2007, cu modificările și completările ulterioare și legislația subsecventă).</p>
<p>Custode – persoană fizică sau juridică care are calificarea, instruirea și mijloacele necesare pentru a aplica măsurile de ocrotire și conservare a ariilor naturale protejate ce nu necesita constituirea de structuri de administrare, care îndeplinesc condițiile cerute de legislația relevantă în vigoare și sunt recunoscute de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului prin încheierea încheierea convenției de custodie.</p>
<p>DG AM POS Mediu - structura din cadrul Ministerului Mediului și Pădurilor responsabilă pentru gestionarea Programului Operațional Sectorial „Mediu”, conform prevederilor H.G. nr. 1635/2009, cu modificările și completările ulterioare.</p>
<p>Domeniu public al statului /unităților administrativ-teritoriale – totalitatea bunurilor mobile sau imobile aparținând statului sau unităților sale administrativ-teritoriale în regim de drept public, afectate unei folosințe publice ce se realizează direct sau prin intermediul unui serviciu public, determinate ca</p>

atare prin lege sau care, prin natura lor sunt uz sau de interes public.
Habitat natural – arie terestră, acvatică sau subterană, în stare naturală sau seminaturală, ce se diferențiază prin caracteristici geografice, abiotice și biotice.
Habitat natural de importanță comunitară – acel tip de habitat care, listat conform OUG 57/2007, cu modificările și completările ulterioare: a) este în pericol de dispariție în arealul său natural; b) are un areal natural redus fie ca urmare a restrângerii acestuia fie datorită faptului că în mod natural suprafața sa este redusă; c) prezintă eșantioane reprezentative cu caracteristici tipice pentru una sau mai multe din cele cinci regiuni biogeografice: alpină, continentală, panonică, stepică și pontică.
Habitat al unei specii – mediul natural sau seminatural definit prin factori abiotici și biotici în care trăiește o specie în orice stadiu al ciclului său biologic.
Instrumente structurale – mijloace de acțiune ale Uniunii Europene, pentru îndeplinirea obiectivelor politicii de coeziune economică și socială. Instrumentele structurale apar sub forma asistenței financiare nerambursabile primită de România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, prin intermediul Fondului European de Dezvoltare Regională, Fondului Social European și Fondului de Coeziune.
Obiectivul convergență – urmărește accelerarea convergenței celor mai puțin dezvoltate state membre și regiuni prin îmbunătățirea condițiilor de creștere economică și de ocupare, prin sporirea și îmbunătățirea calității investițiilor în capitalul fizic și uman, dezvoltarea inovației și științei în cadrul societății, adaptabilitatea la schimbările economice și sociale, protejarea și ameliorarea mediului, precum și eficienței administrative.
Ordin de finanțare – reprezintă actul unilateral care se elaborează în instituția care acordă asistența financiară nerambursabilă aferentă unei proiect în scopul atingerii obiectivelor axei prioritare dintr-un program operațional.
Organism intermediar – structura care îndeplinește atribuții delegate de către Autoritatea de Management vizavi de relația cu beneficiarii privind evaluarea și implementarea proiectelor. Pentru POS Mediu, Organismele Intermediare sunt organizate ca direcții în cadrul DG AM POS Mediu și funcționează la nivelul celor 8 regiuni de dezvoltare.
Partener - orice entitate, obligatoriu cu personalitate juridică, înregistrată în România și /sau în statele membre ale Uniunii Europene, (vezi art. 23 și următ din O.U.G. nr. 64/2009, cu modificările și completările ulterioare) și care participă alături de beneficiar la buna desfășurare a activităților din cadrul proiectului, îndeplinind totodată condițiile de eligibilitate stabilite în Ghid.
Parteneriat – asociere între beneficiar și unul sau mai mulți parteneri în scopul inițierii, promovării și / sau inițierii și implementării unui proiect; parteneriatul este realizat prin semnarea unei convenții de parteneriat care stabilește în concret drepturile și obligațiile părților semnatare; responsabilitatea pentru inițierea și / sau inițierea și implementarea proiectelor aprobate pentru finanțare revine în totalitate beneficiarului, care este totodată și liderul parteneriatului (vezi art. 34 din H.G. nr. 218/2012 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență).
Peisaj – partea de teritoriu percepută ca atare de către populație, al cărei caracter este rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și / sau umani (vezi art.4 pct. 17 din O.U.G.nr.57/2007, cu modificările și completările ulterioare).
Plan de management – reprezintă documentul oficial de referință în baza căruia se asigură un management eficient, specific fiecărei arii protejate.
Politicile europene – reprezintă priorități/politici acceptate de toate Statele Membre ale Uniunii Europene și trebuie să se reflecte în toate inițiativele comunitare. Acestea includ: promovarea egalității de șanse și politica nediscriminatorie, dezvoltarea durabilă, protecția și îmbunătățirea mediului înconjurător, tehnologia informației, achizițiile publice.
Prefinanțare – sumele transferate din instrumente structurale către beneficiari, alții decât cei prevăzuți la

<p>art. 5 alin. (1) - (3) din OUG 64/2009 cu modificările și completările ulterioare, prin plată directă ori prin plată indirectă, în stadiul inițial pentru susținerea începerii derulării proiectelor și/sau pe parcursul implementării acestora, în condițiile prevăzute în contractul/decizia/ordinul de finanțare încheiat între un beneficiar și Autoritatea de Management/Organismul Intermediar responsabil, în vederea asigurării derulării corespunzătoare a proiectelor finanțate în cadrul programelor operaționale.</p>
<p>Program operațional – document strategic de programare elaborat de statul membru și aprobat de Comisia Europeană, prin care este stabilită o strategie de dezvoltare sectorială sau regională printr-un set de priorități coerente pentru a căror realizare se face apel la un fond, sau în cazul obiectivului convergență la Fondul de Coeziune și la Fondul European de Dezvoltare Regională.</p>
<p>Proiect național - este proiectul care vizează unul sau mai multe din următoarele aspecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toate ariile naturale protejate aparținând uneia sau mai multor categorii de arii naturale protejate (ex. toate siturile de importanță comunitară sau toate rezervațiile științifice); • măsuri de conservare, planuri de management la nivel național pentru specii și habitate de importanță comunitară și/sau națională; • acoperirea la nivel național pentru toate speciile și/sau habitatele aparținând unuia sau mai multor grupuri și uneia sau mai multor anexe din directivele UE sau convențiile ratificate de România; • realizarea de sisteme de management și de eficientizare/corelare a măsurilor de conservare la nivelul sistemului național de arii protejate pentru specii și habitate de importanță comunitară, prin corelarea cartărilor habitatelor de importanță comunitară și/sau a distribuțiilor speciilor de importanță comunitară, realizate la nivelul ariilor naturale protejate, precum și prin corelarea bazelor de date realizate la nivelul ariilor naturale protejate; • întreg teritoriul național.
<p>Reconstrucție ecologică – procesul de refacere a unui habitat natural în sensul îmbunătățirii stării favorabile de conservare sau refacerea funcțiilor unor ecosisteme care au fost afectate, de exemplu ca urmare a unor activități antropice (ex. substituirea unor ecosisteme naturale cu unele artificiale – desecarea unor zone umede în vederea practicării agriculturii). Refacerea acestor funcții trebuie să conducă la menținerea stării favorabile de conservare pentru speciile de floră și faună sălbatică și a habitatelor naturale.</p>
<p>Regiunile de dezvoltare - constituie cadrul de elaborare, implementare și evaluare a politicilor de dezvoltare regională, precum și de culegere a datelor statistice specifice, în conformitate cu reglementările europene emise de EUROSTAT pentru nivelul al doilea de clasificare teritorială NUTS II, existent în Uniunea Europeană, constituite potrivit Legii nr. 315/2004 cu modificările și completările ulterioare.</p>
<p>Reprezentantul legal al solicitantului – persoana care are dreptul, conform actelor de constituire, să reprezinte organizația și să semneze în numele acesteia.</p>
<p>Rețeaua națională de arii naturale protejate – ansamblul ariilor naturale protejate desemnate la nivel național.</p>
<p>Rețeaua ecologică a ariilor naturale protejate – ansamblul de arii naturale protejate, împreună cu coridoarele ecologice.</p>
<p>Rețeaua ecologică „Natura 2000” – rețeaua ecologică europeană de arii naturale protejate, care cuprinde arii de protecție specială avifaunistică și arii speciale de conservare, desemnate de Comisia Europeană și stabilite în conformitate cu prevederile Directivei 2009/147/EC privind conservarea păsărilor sălbatice, respectiv ale Directivei 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a faunei și florei sălbatice (vezi art.4 pct 23 din O.U.G.nr.57/2007, cu modificările și completările ulterioare).</p>
<p>Sit de importanță comunitară – arie/sit ce contribuie semnificativ la menținerea sau refacerea stării favorabile de conservare a habitatelor naturale și/sau a speciilor de importanță comunitară asigurând coerența rețelei NATURA 2000 sau/și contribuind semnificativ la menținerea diversității biologice.</p>
<p>Date spațiale - orice date având o legătură directă sau indirectă cu un amplasament ori cu un areal geografic specific; set de date spațiale - o colecție identificabilă de date spațiale;</p>
<p>Specii invazive – speciile indigene sau alohtone, care și-au extins arealul de distribuție sau au fost</p>

<p>introduse accidental ori intenționat într-o arie și / sau s-au reprodus într-o asemenea măsură și atât de agresiv încât influențează negativ / domină / înlocuiesc unele dintre speciile indigene, determinând modificarea structurii cantitative și / sau calitative a biocenozei naturale, caracteristică unui anumit tip de biotop (vezi art.4 pct 27 din O.U.G.nr.57/2007, cu modificările și completările ulterioare).</p>
<p>Specii protejate – speciile periclitate, vulnerabile, rare sau endemice, care beneficiază de un statut legal de protecție (vezi art.4 pct 25 din O.U.G.nr.57/2007, cu modificările și completările ulterioare).</p>
<p>Specii de importanță comunitară – specii listate în OUG 57/2007 și legislația subsecventă, cu modificările și completările ulterioare, care pe teritoriul Uniunii Europene sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - periclitate, cu excepția celor al căror areal natural este situat la limita de distribuție în areal și care nu sunt nici periclitate, nici vulnerabile în regiunea vest-paleartică; - vulnerabile, speciile a căror încadrare în categoria celor periclitate este probabilă într-un viitor apropiat dacă acțiunea factorilor perturbatori persistă; - rare, speciile ale căror populații sunt reduse din punctul de vedere al distribuției sau/și numeric și care, chiar dacă în prezent nu sunt periclitate sau vulnerabile, riscă să devină; aceste specii sunt localizate în arii geografice restrânse sau sunt rar dispersate pe suprafețe largi; - endemice și care necesită o atenție specială datorită caracteristicilor specifice ale habitatului lor și/sau a impactului potențial pe care în are exploatarea acestora asupra stării lor de conservare (vezi art 4 din O.U.G.nr.57/2007, cu modificările și completările ulterioare).
<p>Specii prioritare – speciile menționate ca fiind specii de importanță comunitară, pentru a căror conservare Comunitatea Europeană are o responsabilitate specială datorită proporției reduse a arealului acestora pe teritoriul Uniunii Europene (vezi art 4. din O.U.G.nr.57/2007, cu modificările și completările ulterioare, listate cu asterix în OUG 57/2007, cu modificările și completările ulterioare)</p>
<p>Stare de conservare a unui habitat natural – totalitatea factorilor ce acționează asupra unui habitat natural și asupra speciilor caracteristice acestuia și care îi pot afecta pe termen lung distribuția, structura și funcțiile, precum și supraviețuirea speciilor ce îi sunt caracteristice. Starea de conservare a unui habitat natural se consideră favorabilă atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) arealul său natural și suprafețele pe care le acoperă în cadrul acestui areal sunt stabile sau în creștere; b) are structura și funcțiile specifice necesare pentru menținerea sa pe termen lung, iar probabilitatea menținerii acestora în viitorul previzibil este mare; c) speciile care îi sunt caracteristice se află într-o stare favorabilă, conform prevederilor legale în vigoare (vezi art. 4 din O.U.G.nr.57/2007, cu modificările și completările ulterioare).
<p>Tipuri de habitate naturale de importanță comunitară – acele tipuri listate în O.U.G. 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, care:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) sunt în pericol de dispariție în arealul lor natural; b) au un areal natural redus ca urmare a restrângerii acestuia sau datorită faptului că în mod natural suprafața sa este redusă; c) sunt eșantioane reprezentative cu caracteristici tipice pentru una sau mai multe dintre cele 5 regiuni biogeografice specifice pentru România: alpină, continentală, panonică, stepică și pontică (vezi art. 4 din O.U.G.nr.57/2007, cu modificările și completările ulterioare).
<p>Tipuri de habitate naturale prioritare – tipurile de habitate naturale aflate în pericol de dispariție, pentru a căror conservare Comunitatea Europeană are o responsabilitate deosebită, datorită proporției reduse a arealului acestora pe teritoriul Uniunii Europene (vezi art 4 din O.U.G.nr.57/2007 cu modificările și completările ulterioare), indicate printr-un asterisc în anexa nr. 2.</p>
<p>Valoarea totală a proiectului – totalul fondurilor aferente cheltuielilor necesare implementării proiectului, la nivelul beneficiarului, format din contravaloarea contribuției din instrumente structurale, valoarea cofinanțării publice și / sau private, precum și din valoarea cheltuielilor publice și/sau private altele decât cele eligibile (vezi art. 2 alin (3) lit k) din O.U.G.nr.64/2009 cu modificările și completările ulterioare).</p>
<p>Zone interioare ale ariilor naturale protejate - zonele definite și delimitate prin planurile de</p>

management, în care se stabilesc măsuri speciale de management (vezi art 4 din O.U.G.nr.57/2007).

ABREVIERI ȘI ACRONIME

AA	Autoritatea de Audit
ACP	Autoritatea de Certificare și Plată
ACIS	Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale
AM	Autoritate de Management
ANRMAP	Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice
APM	Agenția pentru Protecția Mediului
ARPM	Agenție Regională de Protecție a Mediului
ANPM	Agenția Națională pentru Protecția Mediului
CE	Comisia Europeană
CF	Contract de Finanțare
CM	Comitet de Monitorizare
CNSR	Cadrul Național Strategic de Referință
DCI	Document Cadru de Implementare
DG AM POS Mediu	Direcția Generală AM POS Mediu
DB	Direcția Biodiversității
DLAF	Departamentul de Luptă Anti-Fraudă
EIM	Evaluare Impact asupra Mediului
FC	Fondul de Coeziune
FEDR	Fond European de Dezvoltare Regională
FS	Fonduri Structurale
GS	Ghidul Solicitantului
HG	Hotărâre de Guvern
IS	Instrumente Structurale
INSPIRE	Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului/14.03.2007 privind instituirea unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană
LICp	Locații de Importanță Comunitară propuse
MFP	Ministerul Finanțelor Publice
Mil	Milion
MIV	Manual de Identitate Vizuală
MMP	Ministerul Mediului și Pădurilor
NUTS	Nomenclatorul Unităților Teritoriale de Statistică
OI	Organism Intermediar
OG	Ordonanță a Guvernului
OLAF	Oficiul de Luptă Anti-Fraudă
OM	Ordin de Ministru
ONG	Organizații neguvernamentale (asociații și fundații)
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PO	Program Operațional
POS Mediu	Programul Operațional Sectorial „Mediu”
SAC	Arii Speciale de Conservare
SCI	Situri de Importanță Comunitară

SMIS	Sistemul Informatic Unic de Management
SPA	Arii de Protecție Specială Avifaunistică
TVA	Taxa pe Valoare Adăugată
UCVAP	Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice
UE	Uniunea Europeană

CAPITOLUL I - INFORMAȚII GENERALE

I.1. Programul Operațional Sectorial „Mediu” 2007 - 2013

Programul Operațional Sectorial „Mediu” reprezintă documentul de programare a Fondurilor Structurale și de Coeziune (FSC), care stabilește strategia de alocare a fondurilor europene în vederea dezvoltării sectorului de mediu în România, în perioada 2007-2013.

POS Mediu a fost elaborat de către Ministerul Mediului² (MM), în calitate de Autoritate de Management pentru acest program și în coordonarea Ministerului Finanțelor Publice (MFP), în calitatea sa de coordonator al procesului de pregătire a României pentru accesarea Fondurilor Structurale și de Coeziune pentru perioada 2007-2013.

POS Mediu este unul dintre cele mai importante programe operaționale din România din punct de vedere al alocării financiare și reprezintă cea mai importantă sursă de finanțare pentru sectorul de mediu. Programul este finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Fondul de Coeziune (FC) - cu o valoare de aproximativ 4,5 miliarde Euro, la care se adaugă cofinanțarea națională de aproximativ 0,8 miliarde Euro.

Obiectivul global al POS Mediu îl constituie protecția și îmbunătățirea calității mediului și a standardelor de viață în România, urmărindu-se conformarea cu prevederile acquis-ului de mediu. Peste 10 milioane de cetățeni ai României vor beneficia de investițiile finanțate din POS Mediu.

Totodată programul vizează reducerea decalajului existent între Uniunea Europeană și România cu privire la infrastructura de mediu, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ.

Obiectivele specifice POS Mediu sunt:

- 1. Îmbunătățirea calității și a accesului la infrastructura de apă și apă uzată**, prin asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane până în 2015 și **stabilirea structurilor regionale eficiente pentru managementul serviciilor de apă/apă uzată.**
- 2. Dezvoltarea sistemelor durabile de management al deșeurilor** prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și reducerea numărului de zone poluate istoric în minimum 30 de județe până în 2015.
- 3. Reducerea impactului negativ asupra mediului și diminuarea schimbărilor climatice cauzate de sistemele de încălzire urbană** în cele mai poluate localități până în 2015.
- 4. Protecția și îmbunătățirea biodiversității și a patrimoniului natural** prin sprijinirea managementului ariilor protejate, inclusiv prin implementarea rețelei Natura 2000.
- 5. Reducerea riscului de producere a dezastrelor naturale cu efect asupra populației**, prin implementarea măsurilor preventive în cele mai vulnerabile zone până în 2015.

Pentru realizarea acestor obiective s-au identificat următoarele **Axe Prioritare de finanțare:**

- **Extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată** (Total aproximativ 3,14 miliarde Euro, din care grant UE 2,8 miliarde Euro)
- **Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric** (1,1 miliarde Euro, din care grant UE aproximativ un miliard Euro)

² În prezent, Ministerul Mediului și Pădurilor, organizat conform H.G.nr.1635/2009, cu modificările și completările ulterioare

- **Reducerea poluării și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin restructurarea și reabilitarea sistemelor de încălzire urbană pentru atingerea țintelor de eficiență energetică în localitățile cele mai afectate de poluare** (388 milioane Euro, din care grant UE 229 milioane Euro)
- **Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii** (191,1 milioane Euro, din care grant UE 172 milioane Euro)
- **Dezvoltarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc** (315 milioane Euro, din care grant UE 270 milioane Euro)
- **Asistență Tehnică** (144 milioane Euro, din care grant UE 130 milioane Euro).

Programul acoperă perioada 2007-2013, dar obiectivele sale urmăresc nevoile de dezvoltare ale României după anul 2013. Având în vedere legătura strânsă dintre mediu și toate celelalte sectoare economice și sociale, POS Mediu a fost elaborat în strânsă colaborare cu celelalte programe operaționale și s-a avut în vedere evitarea suprapunerilor, realizarea complementarității între programe și conformitatea cu obiectivele Strategiei de la Lisabona. POS Mediu va contribui la îndeplinirea obligațiilor României în sectorul de mediu, oferind oportunități de investiții în toate regiunile țării.

Sistemul de implementare

Pentru derularea și implementarea proiectelor finanțate prin POS Mediu, o serie de instituții au responsabilități clar definite, după cum urmează:

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial „Mediu” (AM POS Mediu) este organizată în cadrul Ministerului Mediului și Pădurilor, conform prevederilor H.G. nr. 1635/2009, cu modificările și completările ulterioare, la nivel de direcție generală – Direcția Generală AM POS Mediu. AM coordonează și asigură managementul general al POS Mediu, elaborează proceduri de implementare, selectează proiectele, semnează contractele de finanțare cu beneficiarii, verifică cererile de rambursare înaintate de beneficiari, autorizează plata sumelor către beneficiari, face plăți către beneficiari pentru prefinanțare și sumele autorizate din cererile de rambursare, asigură măsuri de publicitate și informare pentru program, raportează stadiul implementării programului la CE, etc.

Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale (ACIS) este instituția responsabilă de managementul și coordonarea implementării Instrumentelor Structurale în România. ACIS își desfășoară activitatea în cadrul Ministerului Finanțelor Publice. Responsabilitățile sale sunt de a coordona programarea, dezvoltarea și implementarea Programelor Operaționale din cadrul CNSR, pentru a asigura coerența dintre programe, respectiv corelarea cu Programul Național pentru Dezvoltare Rurală și cu Programul Operațional pentru Pescuit.

Organismele Intermediare (OI) sunt înființate în fiecare din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României (NUTS II). Ele îndeplinesc un rol important în implementarea POS la nivel regional acționând ca interfață între AM și beneficiari. AM a delegat Organismelor Intermediare (OI-uri) responsabilități cu privire la activități de programare, monitorizare, control și raportare pentru proiectele care se derulează în regiunile respective.

Beneficiarii dețin rolul principal în managementul și implementarea proiectelor aprobate în cadrul POS Mediu. Ei sunt responsabili de organizarea procedurilor de achiziții publice și contractarea serviciilor și a lucrărilor, de implementarea proiectelor conform obiectivelor acestora, inclusiv de coordonarea activităților implementate de parteneri, monitorizarea și raportarea stadiului implementării la AM/OI, asigurarea unui sistem separat de contabilitate a proiectelor și/sau a unui/unor cont/conturi contabil/contabile separat/separate pentru toate tranzacțiile efectuate în cadrul proiectelor, asigurarea unei piste corespunzătoare de audit etc. Beneficiarii sunt responsabili de inițierea și implementarea proiectelor aprobate pentru finanțare.

Partenerii au rolul de a sprijini beneficiarii cu privire la implementarea activităților din proiect, sub

coordonarea acestora, pe baza acordului de parteneriat.

Comitetul de Monitorizare (CM) pentru POS Mediu are ca rol principal monitorizarea eficacității și calității implementării programului. Din Comitet fac parte reprezentanți ai autorităților centrale și ai asociațiilor patronale și profesionale relevante pentru domeniile finanțate prin POS Mediu, ai societății civile și ONG-urilor active în domeniul mediului, ai Comisiei Europene și ai instituțiilor financiare internaționale.

Autoritatea de Certificare și Plată (ACP) este stabilită în cadrul Ministerului Finanțelor Publice, organizată ca direcție generală. ACP este organismul competent pentru primirea plăților de la Comisia Europeană și Organismul responsabil pentru transferul fondurilor către unitatea de plată din cadrul AM POS Mediu.

Unitatea de plată (UP) - o Unitate de Plată este stabilită în cadrul MMP – DG AM POS Mediu, prin Direcția Plăți, responsabilă de transferul, în contul beneficiarului, al sumelor reprezentând prefinanțarea și/sau rambursarea cheltuielilor eligibile, precum și de restituirea de la bugetul de stat a sumelor pentru finanțarea contravalorii taxei pe valoarea adăugată plătită, aferentă cheltuielilor eligibile efectuate în cadrul proiectelor finanțate din POS Mediu.

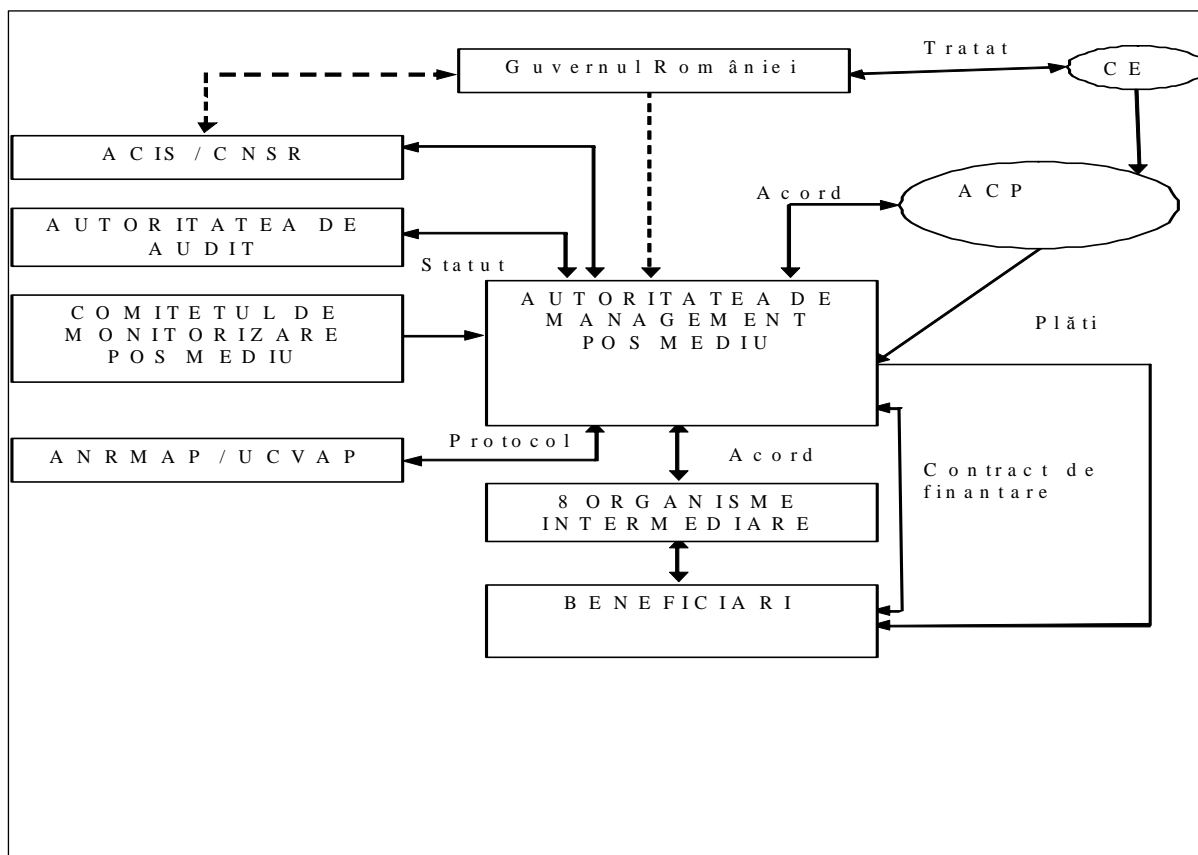
Autoritatea de Audit (AA) care funcționează pe lângă Curtea de Conturi, precum și unitatea de audit intern din cadrul MMP asigură auditul de sistem și auditul de operațiuni pentru POS Mediu.

Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAP) – este o instituție independentă care are rolul de a verifica procesele de achiziție publică derulate de beneficiar (control ex-post).

Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice (UCVAP) – este un departament din cadrul Ministerului Finanțelor Publice care are rolul de a verifica procesele de achiziție publică în timpul derulării acestora (control ex-ante).

Mecanismul de implementare al POS Mediu este prezentat schematic în figura de mai jos.

Schema de implementare a POS Mediu

I.2 Axa Prioritară 4 – “Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”

I.2.1 Cadrul general

Capitalul natural al României este important și pentru Uniunea Europeană datorită florei și faunei bogate, climatului peisajului pe care le oferă spațiul carpato-danubiano-pontic. România are o diversitate mare de specii de floră și faună. Cu toate acestea, există multe specii de plante și animale aflate în pericol din cauza fragmentării habitatelor și a exploatării excesive a resurselor naturale, coroborate cu presiunile cauzate de dezvoltarea economică. Capitalul natural al României, datorită condițiilor biogeografice, conține încă efective însemnate ale unui foarte mare număr de specii care sunt catalogate ca fiind rare sau pe cale de dispariție la nivel european sau mondial.

Uniunea Europeană a ratificat Convenția privind Diversitatea Biologică (CBD) în 21 decembrie 1993, iar pentru implementarea prevederilor Convenției și-a asumat rolul de lider la nivel internațional, adoptând o serie de strategii și planuri de acțiune menite să contribuie la stoparea pierderii de biodiversitate până în 2010 și după, conform Comunicării Comisiei Europene către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor nr. 864 final/16.12.2008. Planul Strategic pentru CBD are ca scop reducerea ratei actuale de pierdere a biodiversității la nivel global, regional și național ca o contribuție la reducerea sărăciei și în beneficiul tuturor formelor de viață de pe pământ și trebuie transpus în mod corespunzător la nivelul statelor membre. Această responsabilitate a fost centrată pe crearea unei rețele ecologice europene care să includă un eșantion reprezentativ din toate speciile și habitatele naturale de interes comunitar, în vederea protejării corespunzătoare a acestora și garantând viabilitatea acestora pe termen lung. Această rețea ecologică – numită **Natura 2000** – se opune tendinței actuale de fragmentare a habitatelor naturale și are ca fundament faptul real că dezvoltarea sistemelor socio-economice se poate face numai pe baza sistemelor ecologice naturale și semi-naturale. Obligațiile legale ale statelor membre în domeniul protejării naturii sunt incluse în Directivele Consiliului 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice modificată și actualizată prin Directiva 2009/147/EEC (numită pe scurt Directiva “Păsări”) și 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatice (numită pe scurt Directiva “Habitat”). Pentru fundamentarea obligațiilor la nivel național la art 2. (directiva Păsări) se menționează că ”statele membre iau măsurile necesare pentru a menține populația speciilor la un nivel care să îndeplinească condițiile ecologice, științifice și culturale, ținând seama în același timp de condițiile economice și de recreere sau pentru a adapta populația acestor specii la nivelul respectiv”. Aceeași susținere se regăsește și în directiva Habitat art.2. al (3) – ”măsurile adoptate în temeiul prezentei directive trebuie să țină seama de condițiile economice, sociale și culturale, precum și de caracteristicile regionale și locale”.

În anul 2007 au fost desemnate siturile Natura 2000. În acest sens, a fost aprobat Ordinul de Ministru nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 98 din 7 februarie 2008 care conține 273 de situri, acoperind o suprafață de cca 13,21% din suprafața terestră a țării. De asemenea, s-a aprobat Hotărârea de Guvern 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 739 din 31 octombrie 2007 care conține 108 situri, acoperind o suprafață de circa 11,89% din suprafața terestră a țării.

În cadrul procesului de evaluare a siturilor de importanță comunitară de către reprezentanții Comisiei Europene au avut loc seminariile biogeografice, respectiv procesul de evaluare a suficienței acestor situri, între țara noastră și Comisia Europeană, ocazie cu care s-a solicitat țării noastre extinderea suprafeței

acoperite cu situri de importanță comunitară desemnate conform Directivei 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică (Directiva „Habitat”), ca urmare a calificativelor Insuficient Moderat și Insuficient Major acordate unor specii și habitate de importanță comunitară.

În cursul anului 2010 a avut loc seminarul pentru regiunea biogeografică Marea Neagră – zona marină. Calificativele insuficient minor și insuficient moderat pentru această regiune biogeografică au fost parțial rezolvate în anul 2011, termenul asumat față de CE pentru rezolvarea totală a calificativelor fiind anul 2012.

În ceea ce privește implementarea Directivei 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice (Directiva „Păsări”), Comisia Europeană a transmis în data de 23.09.2008 (prin scrisoarea nr. SG-Greffe(2008)D/205718) avizul motivat nr. C(2008)4631 din 18.09.2008, în cauza nr. 2007/2266, referitor la nerespectarea dispozițiilor Directivei „Păsări”, prin care se comunică țării noastre faptul că nu și-a îndeplinit obligațiile privind luarea măsurilor de protecție a celor mai importante zone pentru păsări prin desemnarea suficientă a ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) și că țara noastră mai trebuie să desemneze astfel de zone. Procedura de infringement a urmat toți pașii, finalizându-se prin audierea părților în cadrul Curții de Justiție a Uniunii Europene, audiere care a avut loc în data de 13.01.2011. Decizia Curții de Justiție a Uniunii Europene din 14.04.2011 a fost favorabilă României, țara noastră având totuși obligația de desemnare continuă de SPA-uri.

Astfel, ca urmare a acestor demersuri actele normative de instituire a rețelei Natura 2000 au fost modificate în cursul anului 2011 prin *H.G. nr. 971 pentru modificarea și completarea H.G. nr. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România și Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2387 pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.*

Astfel, după desemnarea noilor situri natura 2000 în 2011 suprafața acoperită de siturile Natura 2000 a crescut de la aprox. 17,84% la 23,4 % din suprafața terestră a țării.

Întrucât după desemnarea din 2007, una din problemele rețelei Natura 2000 de pe teritoriul România a fost dispersia în teritoriu, respectiv distribuția geografică a siturilor, această problemă a fost rezolvată în mare măsură prin extinderea rețelei din 2011, astfel încât să se asigure o mai bună implementare a rețelei europene Natura 2000 de evitare a fragmentării habitatelor sau populațiilor speciilor de interes comunitar.

Costurile pierderii sau degradării biodiversității sunt foarte greu de stabilit, dar studiile efectuate până în prezent la nivel mondial arată că acestea sunt substanțiale și în creștere. În primul raport privind evaluarea economică a ecosistemelor și biodiversității la nivel internațional și publicat în 2008 se estimează că pierderea anuală a serviciilor ecosistemice reprezintă echivalentul a 50 de miliarde EUR.

Dezvoltarea cadrului de management și monitorizare a ariilor naturale protejate, și în special a siturilor Natura 2000, impune derularea unor importante acțiuni, precum: dezvoltarea structurilor administrative, elaborarea/revizuirea planurilor de management pentru ariile naturale protejate, realizarea infrastructurii specifice, întocmirea de studii specifice, inventariere, cartografiere, întreprinderea de măsuri speciale de conservare a speciilor și a habitatelor naturale, realizarea de campanii de informare și de conștientizare a publicului etc.

Totodată, întărirea sistemului instituțional în vederea asigurării controlului, aplicării legislației și a capacității instituționale corespunzătoare pregătirii și implementării planurilor de management reprezintă o necesitate. Obiectivul este acela de a asigura un management corespunzător ariilor protejate oprind astfel degradarea biodiversității și a resurselor naturale.

Analizele economice privind necesarul de fonduri pentru asigurarea managementului ariilor naturale protejate au estimat costuri între 8 euro/ha (necesar aplicării unui management de bază, minimal) și 12 euro/ha (necesar aplicării unui management optim, eficient).

Prin **Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2010 – 2020** au fost stabilite acțiunile prioritare în funcție de gravitatea amenințărilor, vulnerabilitatea componentelor biodiversității și de obligativitatea conformării cu cerințele internaționale și comunitare de conservare a biodiversității.

1.2.2 Strategia de finanțare

Această axă prioritară are ca obiective conservarea diversității biologice, a habitatelor naturale, a speciilor de floră și faună sălbatică, precum și asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate și, în special, al rețelei ecologice Natura 2000. Finanțarea măsurilor pentru atingerea acestor obiective se asigură din fonduri nerambursabile ale Uniunii Europene (FEDR) și de la bugetul de stat.

Proiectele finanțate în acest sector vizează asigurarea unui management corespunzător al ariilor naturale protejate și implicit, stoparea pierderii biodiversității și a resurselor naturale. O atenție deosebită se va acorda implementării Directivelor Europene Păsări și Habitate, prin stabilirea rețelei ecologice Natura 2000. Proiectele trebuie să demonstreze aplicarea principiului dezvoltării durabile pentru ariile naturale protejate și să vizeze cu precădere conservarea speciilor și habitatelor de importanță comunitară precum și modul în care acest lucru s-a realizat (întocmirea documentelor de raportare).

În fundamentarea măsurilor de protecție trebuie să se plece de la prevederile celor două directive și a legislației comunitare subsecvente (decizii, recomandări etc.) care precizează că măsurile adoptate trebuie să țină seama de condițiile economice, sociale și culturale locale. Creșterea gradului de conștientizare a populației cu privire la protecția biodiversității este de asemenea, un element esențial pentru finanțarea proiectelor, în condițiile în care este justificată contribuția față de obiectivul de conservare.

În cadrul acestei axe prioritare se acordă sprijin financiar pentru elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management pentru ariile naturale protejate. Se vor finanța acțiuni privind delimitarea în teren (bornarea), îmbunătățirea preciziei limitelor în concordanță cu legislația comunitară și zonarea internă a ariilor naturale protejate conform legislației în vigoare, inventariere (habitate, specii, caracteristici naturale ale ariei), management și monitorizare a habitatelor și speciilor, investiții pentru refacerea habitatelor și speciilor și în infrastructura de informare, vizitare și conștientizare.

1.2.3. Complementaritatea cu alte programe de finanțare

Axele prioritare ale POS Mediu sunt complementare altor intervenții cheie din alte Programe Operaționale (POS Competitivitate, Programul Operațional Regional, POS Dezvoltarea Resurselor Umane), precum și celor finanțate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală și Programul Operațional pentru Pescuit.

Obiectivele vizate de Axa Prioritară 4 - "Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii", mai cu seamă implementarea măsurilor de conservare a biodiversității ce impun restricții asupra proprietarilor de terenuri de pe teritoriul ariilor naturale protejate, sunt strâns legate de

măsurile de compensare pentru aceștia. Proiectarea și implementarea măsurilor de compensare vor fi rezultatul unor acțiuni coordonate între autoritățile publice centrale responsabile, în vederea securizării plăților compensatorii, conform Regulamentului Consiliului nr.1698/2005 privind FEADR și Regulamentului Consiliului nr. 1198/2006 privind FEP, referitor la activitățile care servesc conservării mediului.

Anumite investiții pentru ariile naturale protejate așa cum sunt descrise în POR, Axa Prioritară 5 – ”Dezvoltarea durabilă a turismului regional și local”, nu sunt eligibile pentru finanțare în cadrul acestei axe.

Activitățile privind elaborarea și implementarea planurilor de management pentru ariile protejate sunt eligibile, dar nici una din acțiunile privind pescuitul nu este eligibilă. Acestea din urmă sunt incluse în Programul Operațional pentru Pescuit, finanțat din Fondul European pentru Pescuit.

Alte intervenții urmărind îmbunătățirea calității mediului sunt finanțate din POS Transport (dezvoltarea durabilă a sectorului de transport), Dezvoltarea Resurselor Umane (introducerea educației de mediu în programa școlară, programe de instruire pentru întreprinderi în domeniul dezvoltării durabile și protecției mediului), POS Competitivitate (etichetarea ecologică, introducerea standardelor de mediu, promovarea utilizării resurselor energetice reutilizabile), PNDR (măsurile privind agro-mediul și împădurirea, dezvoltarea agriculturii ecologice, îmbunătățirea managementului solului).

1.2.4 Alocarea financiară

Pentru perioada 2007-2013, fondurile alocate pentru finanțarea proiectelor din Axa prioritară 4 a POS Mediu – “Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii” se ridică la aproximativ 191,1 milioane Euro, din care aproximativ 172 milioane Euro reprezintă finanțare din Fondul European de Dezvoltare Regională și aproximativ 19,1 milioane Euro cofinanțare de la bugetul de stat.

Alocarea financiară orientativă, pe ani, pentru această axă este prezentată în tabelul de mai jos.

An	TOTAL în Euro, din care:	Contribuție UE în Euro (FEDR)	Cofinanțare națională în Euro (buget de stat)
2008	18.630.096	16.767.086	1.863.010
2009	18.990.907	17.091.816	1.899.091
2010	31.871.850	28.684.665	3.187.185
2011	38.879.082	34.991.174	3.887.908
2012	39.644.873	35.680.386	3.964.487
2013	43.081.740	38.773.566	4.308.174
TOTAL	191.098.548	171.988.693	19.109.855

Din totalul fondurilor alocate pentru finanțarea în cadrul POS „Mediu” (191,1 milioane Euro), Axa Prioritară 4 - Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii - **fondurile rămase disponibile sunt de aproximativ 52 milioane de euro.**

Prin Axa Prioritară 4 nu se finanțează proiecte majore așa cum sunt ele definite potrivit legislației comunitare și naționale în vigoare.

1.2.5 Indicatori POS Mediu

Indicator	Unitate de măsură	Valoare de bază	An de referință	Sursa	Ținta (2015)
Output					
Arii protejate și situri Natura 2000, cu planuri de management în vigoare	Număr	3	2006	MM/ ANPM	240
Rezultat					
Suprafața ariilor protejate și a siturilor Natura 2000, care beneficiază de măsuri de conservare a naturii	% din suprafața protejată	0	2006	MM/ ANPM	60

Precizăm că aceștia reprezintă indicatori de program POS Mediu, indicatorii la nivel de proiect vor fi definiți mult mai specific în cadrul Cererii de Finanțare (Anexa 1 la GS).

1.2.6 Cadrul legislativ

Baza legală a acestui ghid este reprezentată de Programul Operațional Sectorial „Mediu”, document strategic aprobat prin Decizia Comisiei Europene nr. C (2007) 3467 din data de 11 iulie 2007 și revizuit în anul 2012 prin Decizia Comisiei Europene nr. C (2012) 2155. Textul integral al POS Mediu este disponibil pe pagina de internet www.posmediu.ro.

De asemenea, o serie de acte normative din domeniul biodiversității și protecției naturii, respectiv al gestionării instrumentelor structurale trebuie avute în vedere de către potențialii beneficiari ai Axei Prioritare 4, conform Anexei 10 la prezentul Ghid.

CAPITOLUL II - REGULI PRIVIND SESIUNEA DE PROIECTE

II.1 Criterii de eligibilitate

Verificarea eligibilității cererii de finanțare (inclusiv anexele la cererea de finanțare) în cadrul Programului Operațional Sectorial „Mediu” se va face în baza unor criterii de eligibilitate **a solicitantului/partenerului**, respectiv **a proiectului** propus pentru finanțare pe baza criteriilor enumerate în continuare și incluse în grila de verificare a eligibilității.

II.1.1 Eligibilitatea solicitanților/partenerilor

Solicitantul eligibil este entitatea care îndeplinește următoarele criterii (*se aplică și în cazul partenerilor în cazul în care aceștia implementează activități din proiect*):

- **Face parte din categoria de beneficiari menționată în POS Mediu - Axa Prioritară 4**

Solicitantul/partenerul face parte din următoarele categorii:

- Administratorii și custozii ariilor naturale protejate care au personalitate juridică proprie;
- APM-uri, ARPM-uri, ANPM, MMP – Direcția Biodiversității (DB);
- Autorități ale administrației publice;
- Organizații neguvernamentale (Asociații și Fundații), care să aibă prevăzut în actul constitutiv atribuții de protecția mediului și/sau protecția naturii și care să fie constituite în conformitate cu prevederile O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv filiale ale asociațiilor și fundațiilor internaționale înregistrate în conformitate cu legislația în vigoare în România;
- Institute de cercetare;
- Universități;
- Muze.

- **Îndeplinește următoarele condiții de natură instituțională, legală și financiară**

1. Solicitantul/partenerul³ este o entitate cu personalitate juridică, constituită conform legii, înregistrată fiscal în România și/sau în statele membre ale Uniunii Europene, (cu condiția, în cazul parteneriatului, desemnării ca lider al parteneriatului a unei entități înregistrate fiscal în România, vezi O.U.G.nr.64/2009, art. 23 și următ.). Forma de constituire a solicitantului/partenerului corespunde prevederilor legale în vigoare aplicabile fiecăreia dintre categoriile listate mai sus.

2. Solicitantul/partenerul nu se încadrează într-una din situațiile de mai jos:

- a. este în incapacitate de plată, în stare de insolvență conform prevederilor Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, respectiv conform prevederilor Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, cu modificările și completările ulterioare, după caz;
- b. este în stare de faliment, lichidare, are afacerile conduse de un administrator judiciar sau activitățile sale comerciale sunt suspendate ori fac obiectul unui aranjament cu creditorii sau este într-o situație similară cu cele anterioare, reglementată prin lege, ori face obiectul unei proceduri legale pentru declararea sa în una din situațiile prevăzute anterior;
- c. nu și-a îndeplinit obligațiile de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de asigurări sociale către bugetele componente ale bugetului general consolidat și bugetului local, în conformitate cu prevederile legale în vigoare în România;
- d. este declarat într-o situație gravă de încălcare a prevederilor legislației privind achizițiile

³ Doar dacă partenerul implementează activități din proiect

publice și/sau a obligațiilor asumate printr-un contract/acord de finanțare din fonduri publice;

- e. a suferit condamnări definitive datorate unei conduite profesionale îndreptată împotriva legii, decizie formulată de o autoritate de judecată care are forță de res judicata (ex. împotriva căreia nu se poate face recurs);
- f. este vinovat de grave greșeli profesionale pe care autoritatea contractantă le poate dovedi prin orice mijloace.

3. Reprezentantul legal al solicitantului/partenerului nu se află într-una din situațiile de mai jos:

- a suferit condamnări definitive din cauza unei conduite profesionale îndreptate împotriva legii, decizie formulată de o autoritate de judecată care are forță de res judicata (ex. împotriva căreia nu se poate face recurs);
- a fost subiectul unei judecări de tip res judicata pentru fraudă, corupție, implicarea în organizații criminale sau în alte activități ilegale, în detrimentul intereselor financiare ale Comunității Europene.

În sensul pct. 2 și 3 solicitantul/partenerul⁴ va completa, semna și depune declarația de eligibilitate conform specificațiilor din formularul anexa E.1.1.

4. Solicitantul /partenerul îndeplinește, după caz, următoarele condiții specifice:

- a) În cazul în care solicitantul/partenerul este o Agenție de Protecție a Mediului sau o autoritate publică, se va face dovada separării atribuțiilor de implementare a proiectului de atribuțiile de autorizare a proiectului (acte de reglementare aferente procesului de Evaluare a Impactului asupra Mediului, inclusiv cele referitoare la legislația privind rețeaua Natura 2000, autorizație de construcție etc.). Această condiție este aplicabilă și în cazul partenerilor.
- b) În cazul în care solicitantul este altă entitate decât administratorul/custodele ariei protejate care face subiectul propunerii de proiect, solicitantul este eligibil dacă îndeplinește una din condițiile de mai jos:
 - există acordul scris necondiționat al administratorului/custodelui pentru realizarea proiectului (conform anexei E.1.5.), vezi nota de mai jos;
 - administratorul sau custodele este partener în proiect.
- c) În cazul în care o arie protejată nu are structură de administrare constituită/ nu este atribuită în custodie, solicitantul este eligibil numai dacă îndeplinește una din condițiile de mai jos:
 - există acordul scris al autorității competente de mediu⁵ pentru realizarea proiectului (cf anexei E.1.5.), vezi nota din text, de mai jos;
 - autoritatea competentă de mediu este partener în proiect.
- d) În cazul în care beneficiarul și/sau partenerul implementează ei înșiși o parte sau toate activitățile proiectului, ei trebuie să dovedească faptul că dețin personal calificat (experții vor avea cel puțin 3 ani experiență în domeniul relevant pentru activitatea pe care o desfășoară).
- e) Solicitanții pot încheia parteneriate cu respectarea prevederilor O.U.G. nr. 64/2009 și ale H.G. nr.218/2012.

Excepție: În cazul proiectelor naționale, este necesar doar acordul autorității responsabile cu managementul ariilor naturale protejate (cu excepția proiectelor depuse de aceasta).

Notă:

Administratorul, custodele sau autoritatea competentă are obligația de a se asigura că între proiectele depuse pentru aceeași arie nu există suprapuneri de activități (pentru evitarea dublei finanțări).

⁴ Doar dacă partenerul implementează activități în proiect

⁵ Pentru cea de-a cincea sesiune de proiecte, autoritățile competente vor fi structurile definite prin Ordinul Ministrului Mediului și Padurilor nr. 1948 din 17 noiembrie 2010 (ANPM/ARPM/APM).

Eventualul refuz de a elibera acordul se va justifica în scris de către administrator/custode/autoritatea competentă de mediu (neconcordanțe cu reglementările în vigoare, activități propuse care sunt deja implementate sau în curs de implementare, activități nerelevante sau neconforme obiectivelor ariei naturale protejate, activitățile propuse sunt parte a unui proiect care urmează să fie depus de către administrator/custode în sesiunea a V a etc.). Contestarea de către aplicant a avizului negativ se analizează și se soluționează de către autoritatea competentă. Modelul acordului scris trebuie să respecte formatul din formularul Cererii de Finanțare, anexa E.1.5.

De asemenea, administratorul, custodele sau autoritatea competentă nu va elibera acordul scris mai devreme de 10 zile lucrătoare de la data lansării sesiunii de proiecte.

II.1.2 Eligibilitatea proiectelor

Proiectul propus pentru finanțare în cadrul POS Mediu este considerat eligibil dacă îndeplinește următoarele criterii:

1. Proiectul include una sau mai multe din categoriile de activități menționate în POS Mediu, Axa Prioritară 4 - „Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”, după cum urmează:

A. Elaborarea/revizuirea planurilor, strategiilor și a măsurilor de management ale ariilor naturale protejate și alte activități conexe (activități preliminare măsurilor concrete de investiții sau conservare)

- Elaborarea sau revizuirea planurilor de management și a altor documente aferente activității specifice de management al ariilor naturale protejate;
- Realizarea la nivel național a seturilor de măsuri de management pentru conservarea habitatelor și speciilor de importanță comunitară;
- Elaborarea de studii (inclusiv studii socio-economice), inventarieri, cartografiere (inclusiv realizarea seturilor de date spațiale conform Anexei 1 pct I.9, din OUG nr 4/2010 în vederea raportării conform Directivei INSPIRE);
- Elaborarea metodologiilor și planurilor pentru monitorizarea stării de conservare a habitatelor și speciilor de importanță comunitară/națională, inclusiv a metodologiilor și planurilor privind paza arealelor în care se află specii și habitate de importanță comunitară afectate de activități antropice, etc.

B. Investiții în infrastructură pentru uz public orientate spre protecția și gestionarea mediului în ariile naturale protejate

- Marcaje, poteci, punți, observatoare, centre de vizitare, puncte de informare și alte tipuri de infrastructură destinate managementului ariei/ariilor naturale protejate sau informării vizitatorilor.

C&D. Activități privind menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor

- Lucrări de reconstrucție ecologică, refacerea conectivității prin crearea de coridoare ecologice Natura 2000 pentru asigurarea dispersiei populațiilor speciilor, implementarea de măsuri pentru managementul și monitorizarea speciilor și habitatelor de importanță comunitară /națională etc.
- Acțiuni care au ca scop reducerea fragmentării arealelor/refacerea populațiilor speciilor de floră și faună de importanță comunitară /națională periclitată prin coridoare ecologice care să asigure coerența rețelei Natura 2000 contribuind la menținerea biodiversității biologice, măsuri privind speciile invazive etc.

E. Activități de consultare, conștientizare și informare

- Planificarea și organizarea activităților de conștientizare, pregătirea materialelor de informare și conștientizare pentru susținerea activităților concrete de conștientizare (evenimente, seminarii, conferințe, și altele de același tip), etc.

F. Activități de instruire și creștere a capacității instituționale de gestionare a ariilor naturale protejate

- Organizarea și desfășurarea sesiunilor de instruire (seminarii, grupuri de lucru etc.) având ca scop creșterea competențelor personalului din structura de management a unei arii protejate sau a unei autorități cu responsabilități în domeniul protecției mediului (MMP, ANPM, APM-uri/ARPM-uri) în vederea asigurării stării favorabile de conservare a habitatelor și speciilor de importanță comunitară sau națională;
- Achiziția de echipamente și software, doar în cazul în care este justificată contribuția lor efectivă pentru întărirea capacității instituționale a organizațiilor responsabile cu managementul ariilor protejate.

2) Perioada de implementare este cuprinsă între 01.01.2007 și 31.12.2015. Durata unui proiect nu trebuie să depășească 30 luni⁶.

3) Proiectul îndeplinește, după caz, următoarele condiții specifice:

- Proiectul vizează activități care determină efecte directe și/sau indirecte asupra conservării speciilor și/sau habitatelor de importanță comunitară și/sau națională prevăzute în OUG 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, respectiv specii și habitate de importanță comunitară și națională pentru care a fost declarată aria naturală protejată;
- Proiectele trebuie să includă cel puțin o activitate identificată conform categoriilor A sau C&D pentru fiecare arie naturală protejată vizată de proiect;
- În cazul în care, pentru aria naturală protejată din proiect, nu există un plan de management (care are la bază studii de inventariere pentru habitate/specii) în curs de elaborare de către custode/administrator sau elaborat și depus spre aprobare la autoritatea competentă (în proiect va fi precizat nr. de înregistrare), inclusiunea unei activități privind elaborarea planului de management (rezultatul final fiind planul de management *aprobat de autoritatea competentă*) este o condiție obligatorie (cu excepția proiectelor naționale); Planul de management elaborat prin proiect trebuie finalizat cu cel puțin 6 luni înainte de sfârșitul proiectului.
- Centrele de vizitare vor fi prevăzute numai pentru deservirea ariilor naturale protejate ce dispun de o structură de administrare, constituită potrivit prevederilor legale în vigoare, exceptând cazurile în care se propune realizarea obiectivelor de investiții pentru care studiul de fezabilitate s-a realizat prin finanțare POS Mediu; Ca excepție, în cazul în care un solicitant are atât calitatea de administrator cât și de custode pentru două sau mai multe arii naturale protejate învecinate iar distanța dintre acestea nu este mai mare de 20 de km sau pentru arii naturale protejate suprapuse, infrastructura de vizitare poate deservi una sau mai multe din aceste arii naturale protejate;
- Activitățile de reconstrucție a habitatelor sunt eligibile doar în interiorul ariilor naturale protejate care au structură de management (administrație sau custode) funcțională; Activitățile de stabilire a seturilor de date spațiale conform Anexei 1, pct I.9 din OUG nr. 4/2010 se vor realiza în conformitate cu prevederile Regulamentului Comisiei nr. 1089/2010 și cu respectarea

⁶ Ca regula generală, durata unui proiect nu va depăși 30 de luni însă în cazuri bine justificate, pentru proiecte al căror specific și a căror complexitate necesită o durată mai mare de implementare, poate fi acceptată o perioadă mai mare de 30 de luni, cu condiția ca termenul de finalizare a proiectelor respective să nu depășească data limită de eligibilitate a cheltuielilor (31.12.2015)

specificațiilor tehnice pentru ariile naturale protejate disponibile la nivelul CE;

- Un proiect care include activități de tip C.c) poate fi depus doar de către sau în parteneriat cu administratorii/custozii ariilor naturale protejate sau, în cazul în care o arie protejată nu are sistem de administrație constituit, autoritatea de mediu competentă pentru managementul ariei respective.
- Categoria de activități F se adresează doar administratorilor și custozilor ariilor naturale protejate, MMP, ANPM, APM-uri/ARPM-uri, care trebuie să fie solicitanți sau parteneri în proiect.

4) Proiectul respectă legislația în domeniul egalității de șanse, concurenței, dezvoltării durabile, achizițiilor publice, informării și publicității, precum și ajutorului de stat (politici europene).

5) Proiectul pentru care se solicită finanțare din POS Mediu nu a beneficiat și nu beneficiază de finanțare din alte fonduri publice (evitarea dublei finanțări).

6) Terenurile pe care se realizează clădirile aferente investițiilor POS Mediu Axa prioritară 4 sunt în domeniul public al statului sau al unităților administrativ teritoriale. Solicitanții trebuie să facă dovada acestui tip de proprietate cu oricare dintre actele probatorii admise de lege, și, de asemenea trebuie să facă dovada faptului că terenurile sunt puse la dispoziția custodelui/administratorului ariei protejate pentru realizarea infrastructurii din cadrul proiectului propus pentru finanțare din POS Mediu, pe perioada de valabilitate a convenției de custodie/contractului de administrare sau la dispoziția autorității publice responsabile pentru coordonarea și administrarea ariilor naturale protejate la nivel național, pe durata de existență a statutului de arie naturală protejată, dar nu mai puțin de 5 ani de la finalizarea proiectului (ținând cont și de condițiile specifice din secțiunea II.3.2). În situația pierderii calității de custode/administrator înainte de expirarea termenului de 5 ani (de la finalizarea proiectului), terenurile afectate de infrastructura construită prin proiectele finanțate din POS Mediu vor fi puse, după caz, la dispoziția noilor administratori sau custozii ori autorității publice responsabile pentru coordonarea și administrarea ariilor naturale protejate la nivel național.

În acest sens, solicitantul trebuie să dovedească:

(1) Calitatea de titular al dreptului de proprietate publică a statului ori a unităților administrativ-teritoriale:

Terenul (inclusiv orice construcție aferentă terenului și existentă la data intrării în vigoare a contractului de finanțare) aparține domeniului public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale, după caz, indiferent că titularul dreptului de proprietate este solicitantul sau nu. În acest sens, pot fi prezentate acte juridice ce constată/aprobă apartenența la domeniul public al statului ori al unității administrativ - teritoriale, după caz, a terenului în cauză, inclusiv cu identificarea poziției din inventarul bunurilor aparținând domeniului public al statului ori al unităților administrativ-teritoriale, după caz; la acestea poate fi adăugat extrasul de carte funciară ori orice alt document care să ateste, în subsidiar, tipul de proprietate, limitele, datele de identificare în teren etc⁷;

Adițional, se va verifica dacă în actul menționat la pct. (1) nu există constrângeri legale privind exercitarea dreptului respectiv, în legătură cu edificarea / realizarea de construcții / alte obiective

⁷ În acest sens, se vor anexa actele normative care stabilesc, după caz: calitatea de titular al dreptului de proprietate publică a statului / a unității administrativ-teritoriale, ori, după caz, titular al altor drepturi de reale derivate din dreptul de proprietate publică, precum: administrare, folosință gratuită, concesiune, închiriere, titularul având, pe rând, calitatea de: titular al dreptului de administrare, titular al dreptului de folosință publică, concesionar ori chiriaș, potrivit dispozițiilor Legii nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu, *inter alia*, dispozițiile Legii nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

de infrastructură finanțate din POS Mediu – Axa Prioritară 4;

(2) Solicitantul trebuie să facă dovada punerii la dispoziție a terenului domeniu public, de către persoana juridică cu drept de dispoziție (cu titlu de exemplu menționăm că se poate dovedi că terenul în discuție a fost dat în administrare/ folosință gratuită, potrivit Legii nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, cu modificările și completările ulterioare) către custodele/administratorul ariei protejate, pe perioada de valabilitate a convenției de custodie/contractului de administrare sau către autoritatea publică responsabilă pentru coordonarea și administrarea ariilor naturale protejate la nivel național, pe durata de existență a statutului de arie naturală protejată, dar nu mai puțin de 5 ani de la finalizarea proiectului.

(3) În cazul în care terenul (inclusiv orice alt tip de construcție aferentă terenului și existentă la data intrării în vigoare a contractului de finanțare) ce se află în proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, se află în raport de vecinătate cu terenuri aflate în proprietate privată, iar pentru exploatarea terenului, inclusiv prin realizarea investițiilor din POS Mediu – Axa Prioritară 4, este necesară constituirea de servituți asupra terenurilor proprietate privată,

După caz, se va face dovada că:

Se prezintă acordul scris, în formă autenticată, al proprietarului privat cu privire la constituirea servituții asupra terenului său, cu precizarea tipului de servitute constituită, cu excepția cazului în care terenul asupra căruia se constituie servitutea / servituțiile respectivă (-e) se află în proprietatea privată a statului / unității administrativ-teritoriale, în acest caz dovada urmând să se realizeze prin acte de autoritate ale acestora.

II.2 Criterii de evaluare a proiectelor

Criteriile de evaluare a proiectelor privesc **relevanța și maturitatea** acestora, după cum urmează:

1. **Relevanța proiectului** – reflectată în contribuția la îndeplinirea obiectivelor generale ale POS Mediu și a celor specifice aferente axei prioritare 4, precum și la conformarea cu prevederile legislației comunitare și naționale privind protecția naturii;
2. **Maturitatea proiectului** – reflectată în calitatea proiectului propus (definirea clară a obiectivelor și activităților proiectului, stadiul elaborării documentației proiectului și al obținerii avizelor/acordurilor/autorizațiilor – pentru proiectele ce vizează lucrări de infrastructură, planul de achiziții, planul financiar, capacitatea tehnică și financiară a beneficiarului de a implementa proiectul etc).

Pentru criteriile de relevanță și maturitate se acordă punctaj maxim de 10 puncte.

Pentru calificare, proiectul trebuie să obțină minim 6 puncte, la fiecare criteriu, conform sistemului de calcul prezentat în Anexa 4 – Grile de verificare și evaluare a cererilor de finanțare.

Notă:

Faptul că un proiect include mai multe activități, nu determină automat obținerea unui punctaj mai mare.

Dacă o propunere de proiect nu obține punctaj suficient pentru calificare, aceasta presupune cel puțin una din următoarele două situații: fie contribuția la îndeplinirea obiectivelor POS Mediu este nesemnificativă (caz în care proiectul este nerelevant), fie este insuficient pregătită (caz în care proiectul este insuficient de matur).

Criteriile și subcriteriile de evaluare sunt prezentate mai jos.

II.2.1.Relevanța proiectului

Proiectul este considerat relevant dacă demonstrează contribuția sa la atingerea obiectivelor POS Mediu – Axa prioritară 4, la dezvoltarea Rețelei Natura 2000, precum și la implementarea altor politici de mediu relevante (ex: reducerea efectelor modificărilor climatice).

Proiectul trebuie să cuprindă acțiuni ce contribuie în mod direct sau indirect la conservarea unor specii/habitate de importanță comunitară sau protejate prin legislația națională, iar beneficiile acestuia trebuie să rezulte din activități realizabile, printr-o alocare financiară echilibrată și realistă. Resursele proiectului trebuie gestionate astfel încât să se obțină beneficii maxime. Beneficiile proiectului trebuie să fie relevante pentru protecția naturii și conservarea biodiversității. Nu se finanțează proiecte ce cuprind activități cu potențial de a genera efecte negative asupra ariilor naturale protejate.

Totodată, este evaluat potențialul proiectului de a crește interesul și conștientizarea vizitatorilor și comunității locale asupra problemelor privind protecția naturii. Măsura în care proiectul prevede acțiuni de comunicare sau diseminare cu impact de amploare, măsurabil, care să genereze reacții favorabile pe termen lung este un alt aspect evaluat în determinarea relevanței proiectului.

Criteriile pentru evaluarea relevanței proiectului sunt prezentate în Anexa 4 (Grile de verificare și evaluare a cererilor de finanțare).

II.2.2. Maturitatea proiectului

Maturitatea proiectului este evaluată prin calitatea propunerii tehnice și a celei financiare, existența unui cadru adecvat pentru implementarea proiectului (pentru managementul proiectului se dispune de resurse umane, logistică, echipamente, roluri și responsabilități clar definite, acoperirea domeniilor de expertiză necesare coordonării proiectului și implementării activităților ce sunt în responsabilitatea solicitantului sau a partenerilor), precum și sprijinul acordat proiectului de către autoritățile competente sau alți factori relevanți.

Totodată, maturitatea proiectului este dată de stadiul pregătirii documentației proiectului (studiul de evaluare a impactului asupra mediului, studiul de fezabilitate în cazul proiectelor de infrastructură, autorizații/acorduri/avize, alte studii etc.). Obiectivele și activitățile proiectului, precum și justificarea importanței și necesității acestuia trebuie specificate clar. Proiectul trebuie să fie viabil, soluția propusă de acesta trebuie să aibă valabilitate îndelungată (activitatea va continua și după finalizarea proiectului). Bugetul proiectului trebuie să fie corelat cu obiectivele și activitățile proiectului. Proiectul trebuie să conțină un set de indicatori, care să cuantifice rezultatele așteptate ale proiectului, în corelare cu indicatorii specificați în POS Mediu la Axa prioritară 4. Riscurile și constrângerile care pot interveni în implementarea proiectului trebuie identificate și trebuie propuse măsuri de prevenire a acestora. Experiența solicitantului în managementul unor proiecte similare constituie un avantaj. Solicitantul trebuie să demonstreze că are capacitatea tehnică și financiară pentru implementarea proiectului, pentru acoperirea cheltuielilor altele decât cele eligibile.

Evaluarea propunerii tehnice și a celei financiare se realizează utilizând o serie de criterii specificate în Anexa 4 Grile de verificare și evaluare a cererilor de finanțare – Fișa de evaluare a propunerii tehnice și Fișa de evaluare a propunerii financiare.

Notă:

Solicitantul trebuie să precizeze sursele de informare folosite pentru completarea Cererii de Finanțare.

II.3 Reguli de eligibilitate a cheltuielilor și activităților

II.3.1 Reguli generale și specifice de eligibilitate a cheltuielilor

Pentru a fi rambursată, o cheltuială trebuie să îndeplinească în mod cumulativ următoarele condiții cu caracter general:

- 1) să fie conformă cu prevederile contractului de finanțare;
- 2) să fie conformă cu prevederile legislației naționale și comunitare;
- 3) activitățile propuse nu beneficiază de finanțare din alte fonduri publice;
- 4) să fie efectiv plătită de beneficiar până la data de 31 iulie 2015;
- 5) să fie efectiv plătită după 1 ianuarie 2007 (în cazul cheltuielilor efectuate înainte de depunerea cererii de finanțare, cu respectarea legislației privind achizițiile publice);
- 6) să fie însoțită de facturi, în conformitate cu prevederile legislației naționale sau de alte documente contabile cu valoare probatorie, echivalentă facturilor, pe baza cărora cheltuielile să poată fi auditate și identificate;
- 7) se încadrează în lista cheltuielilor eligibile aferente Axei Prioritare 4 din POS Mediu.

Lista cheltuielilor eligibile (împreună cu regulile specifice de eligibilitate) pentru proiectele finanțate prin Axa Prioritară 4 din POS Mediu este prezentată în **Anexa 3**. Lista cheltuielilor eligibile a fost întocmită în conformitate cu prevederile H.G. nr. 759/2007 și ale Ordinului comun al ministrului mediului și ministrului finanțelor publice nr. 1415/3399/2008 pentru aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate prin Programul Operațional Sectorial „Mediu” 2007-2013, cu modificările și completările ulterioare.

Conform **Ordinului nr. 204 din 27 decembrie 2011 pentru aprobarea Instrucțiunilor de aplicare a prevederilor art. 11¹ din Hotărârea Guvernului nr. 759/2007 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin programele operaționale** la depunerea cererii de finanțare, solicitantul finanțării din instrumente structurale depune la organismul intermediar, ca anexă, o declarație pe propria răspundere privind nedeductibilitatea taxei pe valoarea adăugată aferente cheltuielilor eligibile incluse în bugetul proiectului propus spre finanțare, conform declarației E.1.4.

Notă:

Eligibilitatea cheltuielilor se va verifica și în perioada de implementare a proiectului, pe baza cererilor de rambursare a cheltuielilor efectuate și a documentelor justificative de efectuare a plăților (ex. facturi, extrase de cont).

II.3.2 Reguli generale și specifice de eligibilitate a activităților

Notă:

Aceste reguli vor fi analizate în cadrul procesului de evaluare a proiectelor.

Pentru a fi selectate în vederea finanțării, proiectele trebuie să respecte un set de condiții corespunzătoare categoriei de activitate propusă pentru finanțare⁸, după cum urmează:

⁸ Toate activitățile și subactivitățile, precum și cheltuielile aferente acestora trebuie să fie strâns corelate cu obiectivele de conservare ale ariei naturale protejate vizată de proiect (nu se finanțează activități specifice fermelor piscicole, amenajamentelor forestiere etc.)

Atenție!

- Proiectele trebuie să includă cel puțin o activitate identificată conform categoriilor A sau C&D detaliate mai jos pentru fiecare arie naturală protejată vizată de proiect.
- Proiectele trebuie să vizeze activități care determină efecte directe și/sau indirecte asupra conservării speciilor și/sau habitatelor de importanță comunitară și/sau națională prevăzute în OUG 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, respectiv specii și habitate de importanță comunitară și națională pentru care a fost declarată aria naturală protejată sau situl Natura 2000.

II.3.2.1. Activități de tip A. Elaborare / revizuire a planurilor, strategiilor și a măsurilor de management aferente ariilor naturale protejate și alte activități conexe - activități preliminare măsurilor concrete de investiții sau conservare (inventariere, cartografiere, elaborare studii științifice, SF-uri etc.).

Existența unui plan de management reprezintă o premisă importantă pentru orice aplicație privind activități eligibile în interiorul ariei sau care are legătură cu aria protejată. Planul de management oferă justificarea de bază pentru o propunere de proiect și demonstrează modul în care implementarea propunerii de proiect va contribui la realizarea unui management eficient al zonei și modul în care se integrează cu alte activități ale planului de management. Structura agreată de MMP pentru elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate (situri Natura 2000) din România se poate vizualiza în documentul mai jos anexat.

Structura Plan de Management.doc

Această structură oferă îndrumare și asistență atât administratorilor/custozilor, cât și personalului responsabil de elaborarea planurilor de management. De asemenea, planurile de management trebuie să conțină o planificare bugetară realizată conform procedurii privind efectuarea analizei financiare a planului de management, aplicate în cadrul proiectului UNDP-GEF: “Întărirea sustenabilității financiare a sistemului de arii protejate din Carpați”, disponibilă la adresa de internet: http://www.undp.ro/libraries/projects/Final_report_financial_analysis_Dec_2011.pdf.

Condiții generale

- Planurile de management/măsurile de conservare trebuie să aibă în vedere cerințele specifice aferente ariilor protejate de importanță națională, SPA și SCI/SAC și vor aborda toate speciile și habitatele pentru care a fost declarată aria protejată (cele menționate la pct. 3.1 și 3.2 din Formularele standard ale siturilor Natura 2000, respectiv la pct. 14 și pct. 16 din fișele pentru caracterizarea ariilor naturale protejate).
- Planul de management trebuie pregătit prin implicarea factorilor interesați; o analiză preliminară a factorilor interesați (cei mai importanți) și un program de informare/participare/consultare a acestora trebuie incluse în propunerea de proiect.
- Elaborarea studiilor socio-economice vor fundamenta planurile de management/măsurile de conservare elaborate/revizuite prin proiectele propuse în cadrul acestei sesiuni în conformitate cu prevederile art. 2 al. (3) Directiva Habitate și art. (2) Directiva Păsări.

- Solicitantul trebuie să aibă în vedere în planificarea activităților faptul că planurile de management sunt supuse procedurii SEA (evaluarea impactului de mediu pentru planuri și programe), respectiv evaluarea adecvată de mediu, după caz. Această procedură trebuie finalizată înainte de terminarea proiectului.
- Planurile de management elaborate în cadrul proiectelor vor fi aprobate de autoritatea competentă conform legislației în vigoare înainte de plata finală. Solicitantul trebuie să aibă în vedere în proiect prevederea timpului necesar pentru obținerea aprobării planului de management.
- Nu sunt eligibile pentru finanțare studiile științifice care au ca scop cercetarea fundamentală⁹ și nici studiile cadastrale. Studiile finanțate prin POS Mediu trebuie să aibă ca **scop final măsuri concrete pentru menținerea sau îmbunătățirea stării favorabile de conservare a speciilor sau habitatelor vizate!** În acest sens, rezultatele acestor studii trebuie să creeze premisele pentru elaborarea/revizuirea planurilor de management, elaborarea/revizuirea/implementarea măsurilor de conservare a biodiversității sau să fie necesare în contextul îndeplinirii obligațiilor/cerințelor CE asumate prin tratatul de aderare. În acest ultim caz, solicitantul va obține o declarație de sprijin din partea direcției de specialitate din cadrul MMP (Anexa E 1.3 la Cererea de Finanțare).
- În cadrul activităților de tip A, sunt eligibile și studiile de fundamentare și de fezabilitate necesare pentru planificarea și derularea activităților de tip C&D.
- În cazul în care pentru proiectele care presupun infrastructură, solicitantul propune în proiect elaborarea unui studiu de fezabilitate, acesta se va angaja să asigure realizarea obiectivului de investiții, fie din fonduri proprii sau alte surse financiare, în conformitate cu un calendar prestabilit. În cazul în care solicitantul nu va demara lucrările de investiții în termen de maxim 18 luni de la finalizarea documentelor mai sus menționate, **solicitantul va trebui să ramburseze cheltuiala aferentă SF, devenită astfel neeligibilă.**
- **Seturile de măsuri de management pentru conservarea habitatelor și speciilor de importanță comunitară trebuie să aibă în vedere prioritățile autorității centrale responsabile (habitatele forestiere și cele neforestiere prioritare din anexa 2 a OUG 57/2007, specii de importanță comunitară care necesită o protecție strictă, anexa 4A a OUG 57/2007, speciile de păsări din anexa 3 a OUG 57/2007 și speciile de păsări migratoare care se regăsesc în mod regulat pe teritoriul României, și care nu se regăsesc în anexa 3 dar pentru care se declară SPA conform art. 31 alin. (2) din OUG 154/2008 ce completează OUG 57/2007). Se vor lua în considerare și listele de referință care includ speciile și habitatele de interes comunitar. Faptul că obiectul seturilor de măsuri este prioritatea autorității centrale trebuie să fie expres specificat în declarația E.1.5. emisă de către autoritatea centrală responsabilă.**
- Toate hărțile care sunt anexă la planul de management vor fi elaborate în GIS, sistem de proiecție Stereografic 1970 sau un alt sistem similar aprobat la nivel național.
- Setul de date spațiale se realizează, în mod unitar, cu respectarea prevederilor OG nr. 4/2010 privind instituirea Infrastructurii naționale pentru informații spațiale în România, precum și a specificațiilor tehnice INSPIRE privind realizarea seturilor de date privind siturile protejate (D2.8.I. INSPIRE Data Specification on Protected Sites);
- Seturile de date spațiale se vor realiza cu precizia aferentă scării 1:5000 și cu respectarea specificațiilor tehnice disponibile la nivelul CE, conform Directivei INSPIRE, specifice fiecărui set de date spațiale realizat.

⁹ Activitatea orientată spre dobândirea de cunoștințe științifice noi, precum și spre formularea și verificarea de noi ipoteze și teorii, fără a avea însă scop practic

- Pentru trasarea detaliilor topografice din interiorul ariei protejate vor fi utilizate planuri de bază 1:5000 sau 1:10000 și ortofotoplanuri, precum și datele puse la dispoziție de către instituțiile responsabile cu implementarea diferitelor teme aferente Directivei INSPIRE.
- Cartările și analizele privind caracterizarea speciilor și habitatelor vor ține cont de suprafața minimă de cartare conform specificului acestora. În cazul unor suprafețe fragmentate, arealul poate fi descris pornind de la puncte sau linii, prin suprafețe (zone buffer) în jurul acestora. Pentru delimitarea habitatelor se vor utiliza atât ortofotoplanuri, cât și măsurătorile GPS rezultate în urma cartărilor pe teren.
- Pentru activitățile de cartare a arealelor speciilor și a habitatelor se pot utiliza imagini satelitare multispectrale (care oferă informații suplimentare prin imagini în diverse benzi spectrale, care pot fi interpretate în acest scop), precum și modelele digitale ale terenului (digital elevation model) la rezoluții adecvate scopului urmărit.
- Georeferențierea planurilor topografice va avea în vedere:
 - toleranțele admise RMS ($RMS \leq 0.2 \times \text{scara h\u0103r\u0219ii}/1000$),
 - minim 4 puncte alese în colțurile planurilor de bază 1:5000/10000;
- Procesele de digitizare vor respecta întotdeauna aceeași scară de vizualizare pentru a evita diferențele de scară ce pot apărea ulterior (recomandat 1:2000);
- Structura bazei de date GIS trebuie să fie definită în funcție de tipurile de date integrate în sistem, astfel încât să acopere întreg domeniul specific ariei protejate ;
- Formatul digital al bazelor de date cartografice trebuie să permită interoperabilitatea între diferite programe de analiză GIS și să se realizeze în concordanță cu specificațiile INSPIRE pentru bazele de date geospațiale ale ariilor protejate;
- Formatul bazelor de date geospațiale agreat este geodatabase, în caz contrar acesta trebuie să fie prezentat în format XML sau shapefile (forma interoperabilă gratuită);
- Măsurătorile și înregistrările GPS din teren vor respecta o structură de date care să permită încărcarea/stocarea acestora automat în baza de date GIS;
- Fiecărei baze de date geospațiale i se va crea o topologie și vor fi eliminate erorile de digitizare;
- Hărțile vor fi etichetate ținându-se seama de semnele convenționale cartografice existente;
- Metadatele vor fi introduse în conformitate cu Directiva INSPIRE, urmărind specificațiile pentru bazele de date geospațiale ale ariilor protejate.

Atenție!

Pentru ariile naturale protejate care nu au administrator/custode, în cazul în care solicitantul propune elaborarea planului de management, are obligația ca, în cazul în care, pe parcursul derulării proiectului, aria naturală protejată este atribuită în custodie/administrare, să încheie un protocol de colaborare cu administratorul /custodele respectiv, în acest sens. În caz contrar, AM își rezervă dreptul de a reanaliza oportunitatea implementării proiectului. De asemenea, în astfel de cazuri, contractul de administrare sau convenția de custodie vor conține clauze adaptate în funcție de evoluția implementării proiectului.

Planurile de management rezultate în urma implementării activităților de tip A trebuie puse la dispoziția autorității publice centrale pentru protecția mediului (MMP și ANPM) în vederea integrării acestora în Sistemul Informatic SINCRON care se dezvoltă la nivelul ANPM.

De asemenea, datele și informațiile referitoare la speciile și habitatele din cadrul proiectelor care au ca rezultat realizarea planurilor de management trebuie puse la dispoziția autorității publice centrale pentru protecția mediului (MMP și ANPM) în vederea integrării acestora în aplicația dezvoltată pe domeniul Conservarea Naturii, respectiv aplicația RNI-IBIS (Registrul Integrat de floră și faună sălbatică) disponibilă la adresa ibis.anpm.ro.

Condiții specifice

Indicatorii care trebuie prezentați în mod **obligatoriu** în proiect, dacă acesta include activitățile respective (lista nu este exclusivă):

Output	Rezultat
1 plan de management	Măsuri de conservare pentru x specii Măsuri de conservare pentru y habitate
1 studiu științific	Măsuri de conservare pentru x specii Măsuri de conservare pentru y habitate
1 set de date geospațiale	x arii naturale protejate cartate conform specificațiilor INSPIRE

II.3.2.2. Activități de tip B. Investiții în infrastructură pentru uz public orientată spre protecția și gestionarea mediului în ariile naturale protejate

a) *Construirea/reabilitarea/amenajarea infrastructurii de vizitare și informare pentru ariile naturale protejate*

Infrastructura de vizitare și informare are un rol important în promovarea obiectivelor de management ale ariei naturale protejate și pentru conștientizarea de către publicul larg a măsurilor de conservare a speciilor/habitatelor naturale în contextul gestionării durabile a resurselor naturale. Infrastructura de vizitare poate fi construită și în afara ariilor naturale protejate în cazuri bine justificate și numai dacă este dovedit aportul acesteia la obiectivele de conservare a biodiversității în aria respectivă.

Activitățile privind construirea, reabilitarea și amenajarea centrelor de vizitare/punctelor de informare trebuie să fie temeinic justificate prin strategia de vizitare și să țină cont de următoarele:

- **elemente de arhitectură peisagistică:** încadrarea în peisaj prin utilizarea unor materiale și tehnici adecvate de construcție și utilizarea stilului și elementelor de arhitectură tradițională din zona de amplasare;
- dimensionarea centrelor de vizitare/punctelor de informare în conformitate cu funcțiile definite prin strategia de vizitare, numărul de vizitatori etc.;
- prezentarea informațiilor pornind de la ecologia speciilor/habitatelor/ecosistemelor prezente în aria protejată;
- promovarea utilizării durabile a resurselor naturale în aria protejată, în limitele capacității de suport și a ratelor de regenerare a acestora (senzori de lumină, de apă, sisteme de economisire a energiei etc.);
- reducerea impactului asupra mediului în fazele de realizare și gestionare a centrului (ex.: construcții eficiente din punct de vedere energetic, folosirea de tehnologii „prietenoase” mediului etc.);
- diseminarea informației corespunzător cu nivelul și categoria de beneficiari vizați (copii/adulți, public larg/factori instituționali etc.), utilizarea metodelor de interpretare și unor soluții alternative de transmitere a informațiilor;

- stimularea interesului vizitatorilor pentru natură și conștientizarea acestora privind impactul activităților antropice asupra biodiversității;
- **folosirea unor echipamente/tehnologii audio sau/și video și a unor materiale/tehnici adecvate (adaptate scopului propus și grupurilor țintă) pentru a evidenția valorile capitalului natural din ariile naturale protejate.** Acest tip de activitate trebuie astfel concepută încât să aibă un impact considerabil asupra vizitatorilor (efecte multiplicative) etc.

Strategia de vizitare trebuie să aibă în vedere:

- zonarea pentru diferite activități ale vizitatorilor (acolo unde este cazul);
- oferirea de informații vizitatorilor cu privire la aria protejată prin utilizarea unui mix de elemente multimedia (tipărituri, internet, mijloace audio-vizuale, marcaje etc.);
- infrastructura și facilitățile pentru vizitatori incluzând poteci, puncte de observare, zone de campare etc.;
- centre de vizitare menite să ofere vizitatorilor o experiență cu privire la caracterul unic al zonei (atât din punct de vedere cultural cât și din punct de vedere al naturii) și care să fie construite cu respectarea specificului local. De asemenea, se va avea în vedere utilizarea instalațiilor care asigură un consum redus de energie, contractarea serviciilor de salubritate etc.

Reabilitarea infrastructurii de vizitare existente, cât și asigurarea echipamentelor/dotărilor necesare (ex: bănci, facilități pentru persoane cu dizabilități, panouri, materiale de informare/conștientizare etc.) pentru infrastructura existentă trebuie justificată, de asemenea, în conformitate cu strategia de vizitare, obiectivele de conservare și trebuie să aibă în vedere respectarea condițiilor aferente construirii infrastructurii de vizitare.

Alte obiective de infrastructură includ, dar nu se limitează la chioșcuri de informare, observatoare pentru faună și alte tipuri de infrastructură destinate informării vizitatorilor.

b) Construirea/reabilitarea și dotarea infrastructurii destinate îndeplinirii obiectivelor de management aferente ariei naturale protejate

Pentru acest tip de infrastructură nu este necesară prezentarea strategiei de vizitare, dar necesitatea acestei investiții trebuie să fie justificată ținând cont de prevederile planului de management al ariei (dacă există) și/sau ale unui studiu științific relevant, cu respectarea legislației aplicabile în vigoare și a regulamentului intern al structurii de administrare a acesteia (dacă există). Excepție fac marcajele, pentru care au fost elaborate studii științifice la nivel național.

Condiții generale

- Proiectele privind infrastructura de vizitare/informare trebuie să includă o **strategie de vizitare (anexată la Cererea de Finanțare)**, care să demonstreze că zona are potențial de a atrage vizitatori și că proiectul răspunde unei nevoi concrete a diferitelor categorii de vizitatori. Un cuprins recomandat al strategiei de vizitare este disponibil în Anexa 5.
- Strategia de vizitare trebuie realizată la nivelul ariei naturale protejate, analiza fluxurilor de vizitatori și a relației cu comunitățile locale trebuind să includă și zonele limitrofe ale acesteia.
- **Centrele de vizitare nu vor include facilități de cazare cu scop turistic, dar pot include maxim 3 încăperi destinate personalului administrativ al ariei protejate, voluntarilor și cercetătorilor și care nu vizează realizarea de beneficii materiale. În același context, construirea spațiilor de alimentație publică în cadrul centrelor de vizitare nu este cheltuială eligibilă;**

- **Punctele de informare vor avea o suprafață utilă totală de maxim 70 m². Pentru centrele de vizitare și punctele de informare nu se va depăși costul de 1000 euro/m² (fără TVA) raportat la suprafața desfașurată a imobilului;**
- La proiectarea centrului de vizitare/punctelor de informare trebuie să se țină seama de următoarele aspecte: amplasamentul centrului (disponibilitatea vizitatorilor și accesibilitatea centrului, legăturile cu zona ariei naturale protejate etc.), căile de acces (poteci, restricții), activități recreaționale/educative pentru vizitatori, programe turistice ale unor operatori de turism, costurile pentru menținerea centrului, personal angajat/voluntari etc.).
- Arhitectura centrului de vizitare, precum și modul în care dotarea acestuia a fost gândită în vederea atingerii obiectivului de conștientizare a vizitatorilor (experiențe multimedia etc.) constituie puncte de referință în evaluarea proiectului.
- Obiectivele de infrastructură de la punctul a) și b) pot fi realizate în interiorul sau în afara ariilor naturale protejate, localizarea trebuind să fie justificată prin strategia de vizitare sau prin alte documente relevante, pentru cele de la punctul b).
- Veniturile obținute din gestiunea infrastructurii de vizitare vor fi utilizate pentru acoperirea cheltuielilor curente ale centrului, aferente managementului ariei naturale protejate și pentru finanțarea altor acțiuni de conservare a ariei naturale protejate.
- O arie naturală protejată poate avea o singură strategie de vizitare!
- **Nu sunt eligibile activitățile privind construirea drumurilor publice, forestiere, de exploatare agricolă** etc. (pentru informare: infrastructura de transport se poate finanța în cadrul altor programe finanțate de Uniunea Europeană: Programul Operațional Transport, Programul Operațional Regional, Programul Național de Dezvoltare Rurală).

Condiții specifice

- Terenurile aferente centrelor de vizitare și punctelor de informare prevăzute la activitățile din categoria B trebuie să aparțină domeniului public al statului sau al unității administrativ teritoriale.
- Titularul dreptului de proprietate ori administrare asupra terenului aflat în domeniul public al statului sau al unității administrativ teritoriale va constitui un drept subsecvent prin una din modalitățile legale de punere la dispoziție a terenului, către administratorul/ custodele ariei naturale ori către autoritatea publică care răspunde de managementul ariilor naturale protejate, dacă aria naturală protejată nu are custode sau administrator, în vederea realizării lucrărilor de edificare a centrului de vizitare sau a punctului de informare (ori a altor obiecte de infrastructură prevăzute la activitățile din categoria B).

Indicatorii care trebuie prezentați în mod **obligatoriu** în proiect, dacă acesta include activitățile respective (lista nu este exclusivă):

Output	Rezultat
1 centru de vizitare (care poate include x poteci tematice, y observatoare etc.)	<p>y vizitatori</p> <p>y va fi detaliat pentru fiecare tip de public țintă avut în vedere.</p> <p>Ex:</p> <p>w persoane din cadrul primăriilor și consiliilor județene</p> <p>q elevi cu vârsta cuprinsă întreani</p>

II.3.2.3. Activități de tip C&D. Activități privind menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor și speciilor în ariile naturale protejate

C. Activități privind menținerea sau îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor în ariile naturale protejate

a) Lucrări de reducere a fragmentării habitatelor de importanță comunitară

Condiții generale

- Solicitantul trebuie să demonstreze că aceste activități au ca obiectiv final îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor pentru care a fost elaborat proiectul (de exemplu să aibă la bază un studiu științific care să ateste starea de conservare a habitatului);
- Efectele acțiunilor de conservare asupra stării ecologice a habitatului/habitatelor vizat(e) de proiect trebuie monitorizate pe tot parcursul proiectului, iar rezultatele trebuie evaluate periodic. Rezultatul/efectul proiectului asupra stării favorabile de conservare trebuie clar demonstrat înainte de finalizarea acestuia;
- Sunt considerate eligibile investițiile în afara ariilor naturale protejate, în special pentru crearea de coridoare ecologice, având ca scop reducerea fragmentării habitatelor, dacă investiția contribuie la:
 - a) reducerea gradului de fragmentare a habitatelor din cadrul ariei protejate și extinderea zonei de dispersie a speciilor dependente de acestea, îndepărtarea unor bariere ecologice care au ca rezultat izolarea unor populații din cadrul aceleiași specii;
 - b) restaurarea integrității ariilor naturale protejate.
- Achiziționarea terenului necesar pentru implementarea activității poate fi considerată cheltuială eligibilă, dacă sunt îndeplinite condițiile specificate în Anexa 3, punctul 16.1. și dacă este considerată o cheltuială relevantă pentru proiect;

b) Reconstrucția ecologică a habitatelor în ariile naturale protejate

Proiectele de reconstrucție ecologică se referă la procesul de refacere a unui habitat natural în sensul îmbunătățirii sau menținerii stării favorabile de conservare sau refacerea funcțiilor unor ecosisteme care au fost diminuate sau degradate ca urmare a unor activități, de obicei antropice (ex. substituirea unor ecosisteme naturale cu unele artificiale – desecarea unor zone umede în vederea practicării agriculturii). Refacerea acestor funcții trebuie să conducă la menținerea stării favorabile de conservare a speciilor de floră și faună sălbatică și a habitatelor.

Condiții generale

- Vor fi considerate prioritare pentru finanțare activitățile care vizează specii/habitate de importanță națională/comunitară prioritare sau endemice;
- Dacă factorii care au dus la degradarea habitatului/ecosistemului pot fi identificați, trebuie să se aducă justificări cu privire la posibilitatea eliminării acestora pe baza unor studii științifice / tehnice existente la momentul depunerii cererii de finanțare. În condițiile în care reconstrucția ecologică vizează factorii care nu pot fi eliminați (ex: modificări climatice globale/regionale) trebuie să se facă dovada, în baza unui studiu științific, că activitatea de reconstrucție ecologică se adresează menținerii pe termen lung a unor funcții și servicii ale habitatului/ecosistemului (ex.: funcția de suport a biodiversității) ca și adaptare la noile condiții climatice (ex: adaptarea la modificări ale regimului hidrologic pentru asigurarea stării favorabile de conservare a unor specii dependente de acesta);
- Efectele acțiunilor de reconstrucție asupra stării de conservare a habitatului/speciilor vizate de proiect trebuie monitorizate pe tot parcursul proiectului, iar rezultatele acestora trebuie evaluate periodic prin stabilirea unor standarde de performanță și a unui sistem de monitorizare, prin

comparație cu o stare de referință, imagini istorice ale sitului (hărți, aerofotograme), prin strategii de intervenție pentru corectarea în timpul implementării a efectelor nedorite etc.;

- Achiziționarea terenului necesar pentru implementarea activității poate fi considerată cheltuială eligibilă, dacă sunt îndeplinite condițiile specificate în Anexa 3, punctul 16.1 a prezentului ghid și dacă este considerată o cheltuială relevantă pentru proiect.

Condiții specifice

- Terenurile aferente activităților de reconstrucție ecologică trebuie să aparțină domeniului public al statului sau al unității administrativ teritoriale.
- Intervențiile în scopul reconstrucției ecologice a ecosistemelor naturale și reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate se vor face la propunerea consiliului științific al ariei naturale protejate și cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului sau la propunerea autorității publice centrale pentru protecția mediului, în cazul în care aria protejată nu are consiliu științific constituit.

Atenție!

Pentru ca proiectul să poată fi considerat pentru finanțare din fonduri europene, solicitantul trebuie să demonstreze că activitatea de reconstrucție ecologică este relevantă din punct de vedere al contribuției la obiectivele POS Mediu.

c) Monitorizarea habitatelor și speciilor de importanță comunitară/națională

Activități privind monitorizarea speciilor și habitatelor la nivelul uneia sau mai multor arii naturale protejate, în scopul îmbunătățirii managementului și a atingerii obiectivelor de conservare

Condiții generale

- Solicitantul trebuie să descrie protocoalele de monitorizare care se vor folosi: metode de prelevare /inventariere, înregistrare a datelor, analiză a datelor, asigurarea și controlul calității datelor, personalul implicat, echipamentele și planul de lucru etc. Protocoalele/planurile de monitorizare utilizate pentru colectarea datelor vor trebui avizate anterior implementării activității de către MMP, prin direcția de specialitate, iar rezultatele proiectului vor fi puse la dispoziția MMP după finalizarea proiectului. În cazul ariilor pentru care există proiecte în implementare, prin care se elaborează protocoale/planuri de monitorizare, activitățile vor fi programate astfel încât să fie corelate cu cele din proiectul aflat în implementare, în măsura în care acest lucru este posibil.

Condiții specifice

- **Un proiect din aceasta categorie poate fi depus doar de către sau în parteneriat cu administratorii/custozii ariilor naturale protejate sau în cazul în care o arie protejată nu are sistem de administrație constituit, autoritatea de mediu responsabilă pentru managementul ariei respective.**

d) Alte activități privind îmbunătățirea sau menținerea stării de conservare favorabilă a habitatelor în ariile naturale protejate (care rezultă din planul de management, studii relevante în domeniu sau alte documente care integrează rezultatele unor studii științifice).

D. Activități privind menținerea și îmbunătățirea stării de conservare a speciilor

a) Activități pentru reducerea fragmentării habitatelor/refacerea sau asigurarea conectivității pentru asigurarea dispersiei populațiilor speciilor de importanță comunitară și/sau națională

Condiții generale

1) Proiectele și activitățile privind **reducerea fragmentării habitatelor/refacerea populațiilor speciilor de importanță națională și/sau comunitară** constituie o activitate eligibilă dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- Sunt bine justificate și există o mare probabilitate să fie implementate cu succes (de exemplu: se vor menționa exemple de proiecte similare);
- Cauza care a determinat diminuarea populației speciilor a fost înlăturată. De asemenea, posibilele cauze care ar putea amenința refacerea populației speciei trebuie eliminate;
- În cazul reintroducerii unei specii rare sau dispărute, este necesar un studiu științific bine argumentat (ex: elaborat pe baza ghidurilor elaborate de IUCN - International Union for Conservation of Nature - www.iucn.org), iar acesta ar trebui să fie suficient pentru a demonstra necesitatea, șansele de succes și impactul pozitiv de mediu al unei astfel de activități. Activitatea în sine trebuie să aibă avizul Consiliului Științific al ariei protejate (sau al autorității competente în cazul în care aria protejată nu are Consiliu Științific constituit) și trebuie să fie reglementată prin măsurile de management al refacerii speciei (incluse în Planul de Management al ariei naturale protejate);
- În cazul în care specia este transferată dintr-o altă sursă/arie protejată trebuie să existe un acord semnat între toate părțile implicate (donorul speciei, după caz, și administrația/custodele ariilor naturale protejate), în conformitate cu legislația relevantă în vigoare (ex: avizul Academiei Române, permis/acord CITES).

Următoarele acțiuni sunt eligibile și în zone situate în afara ariilor naturale protejate:

- Acțiunile implementate în zone strategice. Prin „zonă strategică” se înțelege: o zonă cu valoare naturală mică, dar care este necesară pentru implementarea unor activități care aduc un beneficiu semnificativ speciilor din ariile naturale protejate.
- Acțiunile implementate în interiorul ariei protejate sau în zone adiacente acestora (care se desfășoară la granița sau în imediata apropiere a ariei naturale protejate), având ca obiectiv îmbunătățirea stării de conservare a speciilor din respectiva arie naturală protejată (ex: acțiuni de control a speciilor invazive pentru a reduce presiunile care se exercită asupra speciilor autohtone și care ar putea conduce la dispariția acestora, crearea de coridoare ecologice de migrație și panmixie etc.).

b) Alte activități privind îmbunătățirea sau menținerea stării de conservare a speciilor în ariile naturale protejate (care rezultă din planul de management, studii relevante în domeniu sau alte documente care integrează rezultatele unor studii științifice).

Atenție!

Efectele acțiunilor de menținere/îmbunătățire a stării de conservare a speciilor vizate de proiect trebuie monitorizate pe tot parcursul proiectului, iar rezultatele acestora trebuie evaluate periodic și puse la dispoziția autorității publice centrale pentru protecția mediului.

Indicatorii care trebuie prezentați în mod **obligatoriu** în proiect, dacă acesta include activitățile respective (lista nu este exclusivă):

Output	Rezultat
măsură de conservare (ex: reconstrucție ecologică) privind specia..... și/sau habitatul..... din aria naturală protejată implementată	x ha suprafața efectivă de implementare a măsurii

II.3.2.4. Activitati de tip E. Activități de consultare, conștientizare și informare

Activitățile de informare și conștientizare se regăsesc ca și:

- I. activități ce au ca scop creșterea nivelului general de conștientizare** (ex: organizarea de activități cu copiii, organizarea de tabere sau alte activități în teren, în vederea conștientizării acestora cu privire la măsurile de conservare, comportamentul în aria protejată, speciile și habitatele importante din aria protejată și necesitatea conservării acestora etc.)

Cererile de finanțare trebuie să descrie activitățile propuse pentru creșterea gradului de conștientizare și să identifice grupul(grupurile) țintă vizat(e) pe baza analizei factorilor interesați (vezi Cererea de finanțare). Creșterea gradului de conștientizare trebuie inclusă ca activitate specifică a proiectului în analiza cadrului logic (vezi Cererea de finanțare) având asociată un set de indicatori și o sumă alocată activității care să se regăsească în buget. Din moment ce scopul de bază al acestei activități este creșterea gradului de conștientizare, rezultatele operaționale, precum și producerea și distribuirea de materiale nu pot fi considerate ca și indicatori relevanți.

Astfel, indicatorii adecvați trebuie să măsoare **efectele** activității de creștere a gradului de conștientizare, de exemplu: evaluarea grupului(grupurilor) țintă vizat(e) pentru a determina evoluția gradului de conștientizare față de starea de referință, nivelul de implicare a factorilor interesați; propagarea unor modificări comportamentale (ex. reducerea cantității de deșeuri produse-aruncate de vizitatori - doar dacă aceasta reprezintă o amenințare pentru speciile și habitatele țintă), dezvoltarea de politici de protecție a naturii, modificări legislative, participarea la evenimente speciale, nivelul de reflectare în mijloacele de informare.

Pentru toate activitățile de conștientizare/informare **este obligatorie pregătirea unui plan de comunicare**, care să vizeze creșterea înțelegerii prin utilizarea informației și cunoașterii, obținerea unor modificări comportamentale / politice / de atitudine ca rezultat al unei mai bune înțelegeri etc. Acest plan trebuie să includă cel puțin următoarele secțiuni:

1. Analiza situației curente;
2. Analiza stakeholderilor;
3. Analiza canalelor/instrumentelor de comunicare
4. Obiectivele planului de comunicare;
5. Mesaje;
6. Public țintă;
7. Activități tip (comunicare directă, dezvoltare de materiale etc.);
8. Plan de acțiune (denumire activități, descriere, perioada de implementare, responsabil, indicatori);

II. activități ce au ca scop creșterea nivelului de conștientizare în strânsă conexiune cu activitățile concrete de conservare

Aceste activități vizează acțiuni de informare și conștientizare pentru diseminarea rezultatelor activităților implementate prin proiect.

Este preferabil ca aceste acțiuni să fie inițiate încă din faza de început a proiectului:

- Activități de informare pentru facilitarea implementării recomandărilor din planurile de management și a proiectului, activități adresate publicului larg și factorilor implicați;

- Acțiuni de diseminare și conștientizare în scopul prezentării proiectului și a rezultatelor acestuia, atât publicului larg, cât și factorilor interesați care ar putea beneficia din experiența oferită;
- Acțiuni de consultare publică pentru desemnarea de noi arii naturale protejate sau pentru includerea unor suprafețe noi în ariile naturale protejate existente;
- Activitatea de consultare publică aferentă procedurii de elaborare și aprobare a planului de management.

Planul de comunicare trebuie să evalueze situația existentă și factorii interesați, să identifice oportunitățile și mijloacele (în special mesajele cheie) pentru creșterea conștientizării în concordanță cu obiectivele, să fie realist, să integreze un plan de acțiune și să monitorizeze implementarea cu ajutorul indicatorilor.

Condiții generale

- **Prin POS Mediu sunt finanțate activități de conștientizare care vizează reducerea/înlăturarea presiunilor antropice asupra speciilor și habitatelor de importanță comunitară/națională.**
- **În cadrul acestei activități sunt incluse și activitățile de informare/publicitate obligatorii, impuse de specificul finanțării din fonduri nerambursabile.**
- **Valoarea eligibilă cumulată a activităților din categoriile E și F nu trebuie să depășească 35% din valoarea eligibilă a proiectului.**
- Vor fi finanțate cu prioritate materialele cu o durată de viață suficientă pentru a asigura o expunere prelungită (ex: mai multe luni) și impact de conștientizare puternic, solicitanții trebuind să justifice impactul final al materialelor respective asupra stării de conservare (ținând cont de raportul dintre costurile implicate, beneficiile de conservare estimate și principiul dezvoltării durabile).
- Fiecare acțiune de comunicare sau diseminare trebuie să fie adaptată la publicul țintă. Acesta trebuie clar definit, iar motivația pentru alegerea publicului țintă trebuie bine justificată;
- Formularea acțiunilor de comunicare sau diseminare **trebuie să urmărească producerea unui impact măsurabil, care să genereze reacții favorabile pe termen lung**
- Este recomandată utilizarea activităților de online PR în cazul în care acestea reprezintă varianta optimă din punct de vedere al impactului asupra publicului țintă și al eficienței costurilor implicate.
- Acțiunile de comunicare trebuie să abordeze și aspectele legate de beneficiile economice și sociale pe care le generează implementarea rețelei Natura 2000. Printre acestea se numără asigurarea serviciilor de mediu, furnizarea de produse alimentare și lemnoase certificate, crearea de noi locuri de muncă (de exemplu în ecoturism, agricultura organică etc.), diversificarea economiei locale, creșterea stabilității economice și îmbunătățirea condițiilor de trai, ca și reducerea problemelor locale de mediu cum ar fi poluarea apei.
- **În vederea asigurării unui impact cât mai mare al activităților de conștientizare este recomandată utilizarea liderilor de opinie, organizarea de evenimente mediatice de impact (seminarii, conferințe, expoziții etc.)**
- În cazul în care activitatea de conștientizare/informare se referă la o anumită arie naturală protejată cu structura de administrare funcțională, este necesară implicarea administrației/custodelui acesteia (prin acord scris sau parteneriat).
- Efectele/rezultatele activităților de conștientizare vor trebui **demonstrate/justificate atât pe parcursul proiectului, cât și înainte de plata finală** (corelate cu indicatorii de impact și indicatorii de rezultat) prin documente care trebuie să demonstreze nu numai informarea publicului țintă, ci impactul măsurilor de conștientizare asupra comportamentului publicului țintă, în sensul contribuției la asigurarea stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor.
- Activitățile de informare sunt eligibile doar în scopul diseminării informațiilor cu privire la proiect.
- Articolele vor fi publicate în presa locală/regională/națională cu cel mai mare tiraj, auditată BRAT.

Atenție!

În cadrul procesului de evaluare a relevanței pentru activitățile de tip E, respectarea condițiilor de mai sus va avea un impact important asupra punctajului obținut de proiect.

Indicatorii care trebuie prezentați în mod **obligatoriu** în proiect, dacă acesta include activitățile respective (lista nu este exclusivă):

Output	Rezultat
w seminarii	<i>minim y</i> persoane conștientizate asupra.....
q conferințe	<i>minim m</i> persoane conștientizate asupra.....
z difuzări ale filmului	<i>minim n</i> persoane conștientizate asupra.....
t articole în presă	<i>tiraj nr.....</i>
1 website/ pagina web	<i>minim w</i> vizitatori <i>creșterea cu% (cel puțin 30) a gradului de conștientizare a grupului țintă.....</i>

Notă:

Numărul de broșuri, pixuri, calendare și alte materiale de acest gen va fi specificat pentru fiecare indicator de output.

Filme documentare

- Filmele documentare finanțate în cadrul acestei activități trebuie să vizeze pe de o parte sensibilizarea publicului țintă față de problemele existente în ariile naturale protejate (în special, siturile Natura 2000) și concomitent, conștientizarea și cointeresarea acestuia prin prisma beneficiilor pe care ariile naturale (în special, siturile Natura 2000) le pot aduce comunităților respective (dezvoltare durabilă, sănătate etc.). Având în vedere obiectivul de conștientizare, aceste filme nu vor viza aspecte pur științifice, ci vor trebui să abordeze doar acele teme care să asigure înțelegerea mesajului privind necesitatea protejării biodiversității de către publicul țintă.
- Categoriile de filme documentare finanțate: a) filme de max. 30 minute – vizează o singură arie naturală protejată. Aceste filme pot fi realizate doar pentru ariile care dețin/urmează să dețină centre de vizitare (construite prin proiectul respectiv sau alt proiect anterior); b) filme scurte, tip reclamă (maxim 2 minute), vor aborda o problemă specifică aferentă speciilor și habitatelor pentru care a fost declarată aria naturală protejată.
- La nivelul fiecărei arii naturale protejate va fi eligibil pentru finanțare **cel mult un film din categoria a)**. Pentru filmele **din categoria b)** limitarea este dată de speciile și habitatele pentru care s-a constituit aria naturală protejată și de modul de justificare a problemei specifice urmărite, ținându-se cont de principiul evitării dublei finanțări.
- **Valoarea eligibilă maximă alocată pentru filmele din categoria a) este de 30,000 euro (fără TVA).**
- Bugetul acestei activități trebuie să fie detaliat și să aibă în vedere atât prevederile OUG 34/2006 referitoare la contractul de publicitate media, regulile de piață, cât și obiectivul final al acestui tip specific de activitate.

- Tematica filmului trebuie să urmărească, în principal: descrierea speciilor și habitatelor de importanță comunitară/națională, beneficiile asociate, problemele existente, alte aspecte relevante pentru proiect.
- Descrierea detaliată (storyline) al filmului documentar va fi inclus ca și anexă în planul de comunicare.
- **Relevanța acestei activități va fi analizată prin prisma contribuției finale la obiectivele POS Mediu, aspectele esențiale în acest sens fiind modul de diseminare, timpul de expunere al publicului țintă la mesajul filmului, impactul de conștientizare (trebuie să fie clar justificat - și prin sinopsis - modul de abordare al temelor respective) și sustenabilitatea (filmul documentar va putea fi vizionat și după terminarea proiectului – în centrele de vizitare, TV, pagini web etc.).**
- **Contribuția la obiectivele POS (cuantificată prin indicatori de impact specifici) va fi evidențiată prin utilizarea unei metode relevante de sondaj.**
- Costurile aferente difuzării filmului documentar prin intermediul posturilor de televiziune nu vor fi considerate eligibile, fiind recomandate parteneriatele media, utilizarea liderilor de opinie, organizarea de evenimente mediatice de impact etc.
- Solicitantul va asigura expertiza/datele științifice necesare pentru film, fie din documentele disponibile la nivelul ariei naturale protejate, fie prin realizarea unor activități suplimentare de tip A.

Materiale de conștientizare

Cu excepția materialelor de conștientizare obligatorii reglementate prin MIV și a celor finanțate în cadrul activității B, se aplică următoarele restricții de finanțare:

- Costurile aferente broșurilor, pliantelor, pixurilor, mapelor, șepcilor, tricourilor, calendarelor, bannerelor, afișelor sau altor materiale din aceeași categorie, vor fi eligibile doar în cazul în care acestea reprezintă suportul material al unor **activități concrete de conștientizare** (evenimente, seminarii, conferințe, workshopuri și altele de același tip). **Pregătirea acestor materiale nu poate constitui o activitate în sine.**
- Ca excepție, în cazul ariilor naturale protejate care dețin centre de vizitare, pregătirea acestor materiale de conștientizare poate constitui o activitate în sine, dar trebuie justificată prin prisma planului de comunicare și a strategiei de vizitare. Varianta electronică a respectivelor broșuri, pliante etc. va fi încărcată pe site-ul ariei naturale protejate sau și al instituției care a eliberat anexa E.1.5. De asemenea, această excepție se aplică și la proiectele naționale în cazul în care impactul acestei activități este justificat prin planul de comunicare.
- Materialele de conștientizare trebuie să fie imprimate cu mesaje concludente, relevante pentru proiect. În CF, Solicitantul va trebui să precizeze următoarele detalii: dimensiuni, materiale utilizate, conținut (nr. de pagini, dacă includ imagini, alb/negru sau color), mesaj.
- Textele/imaginile cu care vor fi inscripționate aceste materiale de conștientizare vor fi supuse aprobării de către AM/OI POS Mediu anterior implementării acestei activități.

Website-uri/Portale

Pentru acest tip de activitate au fost definite două categorii de activități eligibile:

1. În cazul în care MIV nu prevede altfel, în ceea ce privește publicitatea obligatorie aferentă proiectului, **vor fi eligibile doar cheltuielile aferente realizării unei secțiuni/pagini** (care să includă descrierea proiectului, activități, rezultate etc.) **în cadrul website-ului entității responsabile pentru aria naturală protejată** (în cazul ariilor protejate fără custode/administrație, această pagină va fi inclusă pe website-ul MMP), precum și a publicării unor bannere/linkuri etc. pe website-urile unor instituții relevante (autorități locale, universități etc.). O precizare în acest sens va fi inclusă în anexele E.1.3 și E.1.5 (care să certifice că instituția respectivă și-a dat acordul și va asigura menținerea respectivelor pagini/bannere etc. pe

termen de 5 ani). Dacă în perioada amintită anterior aria protejată va fi atribuită în administrare/custodie, responsabilitatea asigurării menținerii paginilor/bannerelor respective va reveni structurii de administrare/custodelui ariei naturale protejate respective. În acest caz pagina va fi transferată pe website-ul entității respective responsabile pentru aria naturală protejată).

2. În cazul în care website-ul propus prin proiect constituie o componentă a planului de comunicare, finanțarea acestuia va fi eligibilă dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- Pentru fiecare arie naturală protejată va fi eligibilă cel mult realizarea unui singur website (în cazul în care există mai multe arii naturale concentrate la nivel județean/regional se va realiza un website comun). În cazul în care acest website există deja, el poate fi actualizat și/sau îmbunătățit.
- O condiție esențială a finanțării este **asigurarea sustenabilității website-ului și după finalizarea proiectului, pe termen de 5 ani**. O prevedere în acest sens va fi inclusă în declarația de angajament a solicitantului (acesta se obligă să asigure menținerea/actualizarea website-ului pe termen de 5 ani, nerespectarea acestei obligații determinând declararea respectivei cheltuieli ca și neeligibilă și recuperarea ei de la beneficiar). Chiar în cazul în care o altă instituție parteneră își asumă, prin convenția de parteneriat, întreținerea website-ului respectiv, responsabilitatea în cazul în care aceasta nu își va îndeplini obligațiile va rămâne tot în sarcina beneficiarului.
- De asemenea, este recomandată publicarea unor bannere/linkuri etc. pe website-urile unor instituții relevante (ADR, autorități locale, universități etc.).
- Acest instrument de comunicare trebuie să includă secțiuni pentru toate tipurile de public țintă care utilizează internetul (chiar dacă nu sunt vizate neapărat de celelalte activități din proiect).
- Orientativ, website-ul trebuie să includă, următoarele secțiuni:
 - Pagină de început generală;
 - Descrierea ariei/ariilor naturale protejate din punct de vedere al aspectelor de conservare: speciile și habitatele de importanță comunitară/națională/locală vor fi descrise în amănunt, pentru fiecare specie/habitat vor fi asociate elemente multimedia etc.;
 - Descrierea geografică, socio-economică, culturală, turistică a regiunii respective;
 - Evenimente culturale locale (cu accent pe aspectele de mediu);
 - Pagini dedicate în care să fie prezentate cele mai recente inițiative ale autorităților locale, autorităților de mediu etc. privind protecția mediului, biodiversitatea (inclusiv linkurile către site-urile respective) etc.;
 - Secțiuni dedicate pentru:
 - comunitatea locală (mijloace multimedia de cointerese și conștientizare a copiilor, elevilor/studentilor, mediului de afaceri, ONG-urilor, pensionarilor), și, separat,
 - turiști (recomandări, reguli de bună purtare în aria naturală protejată, ghiduri, materiale publicitare electronice, linkuri utile etc.);
 - Linkuri și recomandări către website-urile ariilor naturale protejate existente la nivel național (și, eventual, cele relevante la nivel internațional).
- În elaborarea propunerii de website, trebuie avută în vedere în special utilizarea materialelor multimedia de mare impact asupra publicului țintă, ca și element de promovare a informației scrise.
- Activitatea de realizare a website-ului nu este de sine stătătoare, ea poate reprezenta o componentă integratoare altor activități concrete de conștientizare (evenimente, seminarii etc.) incluse în planul de comunicare.

Atenție!

Obiectivul acestei categorii de activități nu vizează simpla informare a publicului țintă, ci trebuie să determine acțiuni/demersuri concrete ale publicului țintă în scopul asigurării stării favorabile de conservare a speciilor și habitatelor din aria respectivă.

II.3.2.5. Activități de tip F. Activități de instruire și creștere a capacității instituționale de gestionare a ariilor naturale protejate

Condiții generale

În vederea creșterii și întăririi capacității instituționale a organizațiilor responsabile cu managementul ariilor protejate sunt eligibile pentru finanțare următoarele patru subcategorii de activități:

- sesiuni de instruire (seminarii, grupuri de lucru etc.) având ca scop creșterea competențelor personalului din structura de management a unei arii protejate sau a unei autorități cu responsabilități în domeniul protecției mediului în vederea asigurării stării favorabile de conservare a habitatelor și speciilor de importanță comunitară sau națională;
- crearea sistemelor informatice pentru sectorul protecția naturii, achiziția de echipamente și instrumentarul necesar administrației/custodelui în vederea monitorizării stării de conservare favorabilă a habitatelor, a speciilor de faună și floră sălbatică de interes comunitar/național;
- achiziția de laboratoare mobile sau a altor mijloace de transport destinate activităților specifice de menținere și conservare a ariilor protejate, doar în cazul ariilor protejate care sunt gestionate prin structuri de administrare.

Achiziția de echipamente și software este eligibilă doar în cazul în care este justificată contribuția lor efectivă pentru întărirea capacității instituționale a organizațiilor responsabile cu managementul ariilor protejate. Fiecare achiziție trebuie justificată prin prisma necesității în contextul atingerii obiectivelor de conservare.

Pentru proiectele care includ un sistem informatic pentru implementarea planurilor de management, solicitanții trebuie să obțină un acord separat de la ANPM (dupa modelul E.1.5) în care se va preciza faptul că nu există suprapunere cu proiectul finanțat la nivel național de ANPM. De asemenea, solicitanții își vor asuma responsabilitatea ca cele două sisteme să fie compatibile în momentul implementării activității.

Pentru a fi eligibile, aceste activități trebuie să răspundă necesităților de instruire/întărire a capacității instituționale în conformitate cu responsabilitățile din contractul de administrare/convenția de custodie sau cu responsabilitățile APM, ARPM, ANPM, MMP, așa cum sunt descrise în documentele de uz intern relevante (ex: fișă de post).

Condiții specifice

Această categorie de activități se adresează doar administratorilor și custozilor ariilor naturale protejate, MMP, ANPM, APM-uri/ARPM-uri, care trebuie să fie solicitanți sau parteneri în proiect.

Indicatorii care trebuie prezentați în mod **obligatoriu** în proiect, dacă acesta include activitățile respective (lista nu este exclusivă):

Output	Rezultat
x sesiuni de training	y zile participant la instruire z persoane instruite asupra....

De reținut!

1. În cazul proiectelor integrate (care conțin mai multe categorii de activități), acestea trebuie să demonstreze că activitățile componente converg către un obiectiv final clar conturat (nu sub formă de „listă de cumpărături” – activități disparate).
2. Planul de achiziții va respecta legislația privind achizițiile publice, precum și *Comunicarea Interpretativă a Comisiei cu privire la regulile comunitare aplicabile atribuirii contractelor nesupuse sau supuse parțial prevederilor Directivelor privind Achizițiile Publice 2006/C 179/02*, disponibilă pe site-ul www.posmediu.ro.
3. Oportunitatea achiziționării echipamentelor/bunurilor va fi analizată din punct de vedere al necesității acestora pentru implementarea activităților din proiect dar și din punctul de vedere al necesității lor pentru creșterea capacității solicitantului sau a custodelui/administratorului ariei naturale protejate.
4. Pentru activitățile care implică achiziționarea de mijloace de transport/laboratoare mobile, sunt prevăzute următoarele condiții:
 1. Achiziționarea mijloacelor de transport trebuie justificată prin prisma necesității lor în cadrul proiectului și ulterior finalizării acestuia, precum și din punct de vedere al eficienței acestei cheltuieli;
 2. Toate mijloacele de transport achiziționate vor fi inscripționate cu logo-ul și sloganul POS Mediu, sigla UE, stema Guvernului României, logo-ul „Instrumente Structurale”, numele proiectului și fraza „finanțat în cadrul Programului Operațional Sectorial „Mediu””.
5. Infrastructura construită, mijloacele de transport și echipamentele/bunurile destinate unor activități ce se vor derula și după terminarea proiectului, realizate/achiziționate din resursele financiare ale proiectului, trebuie să rămână sau să fie transferate (prin orice mijloc permis de lege) în domeniul public al statului sau al unității administrativ teritoriale în cazul în care aceasta are calitatea de beneficiar al finanțării¹⁰. După încheierea proiectului, infrastructura construită va fi utilizată numai pentru destinația pentru care a fost realizată, iar mijloacele de transport și echipamentele/bunurile achiziționate din resursele financiare ale proiectului vor fi utilizate exclusiv pentru activitățile de management ale ariei naturale protejate și pentru implementarea altor proiecte aferente acesteia.
6. În cazul în care prin proiect sunt propuse obiective de infrastructură, solicitantul, dacă acesta este altul decât administratorul/custodele ariei naturale protejate, este obligat să prezinte suplimentar și un angajament ferm al administratorului/custodelui (doar pe perioada în care este valabilă convenția de custodie, în cazul ariilor naturale protejate care nu necesită structuri de administrare) prin care acesta garantează, potrivit dispozițiilor legale în vigoare, precum și în conformitate cu clauzele contractelor de administrare / convențiilor de custodie, asigurarea resurselor financiare și umane pentru funcționarea și întreținerea acestora după finalizarea proiectului - în cadrul obligației generale de asigurare a managementului corespunzător al ariei naturale protejate în cauză¹¹. În situația ariilor naturale protejate fără administrator sau custode la momentul depunerii cererii de finanțare, solicitantul este obligat să prezinte suplimentar și un angajament ferm din partea autorității de mediu competente în acest sens, conform dispozițiilor legale în vigoare, de a asigura resursele financiare și umane pentru funcționarea și întreținerea acestora după finalizarea proiectului - în cadrul obligației generale de a asigura managementul corespunzător al ariei naturale protejate în cauză¹² (se va utiliza în acest sens declarația din Anexa E.1.2 la Cererea de Finanțare).
7. Solicitantul trebuie să stabilească un sistem de puncte de referință (*milestones*), exprimate prin intermediul indicatorilor de monitorizare ai proiectului, care să marcheze progresul acestuia.

¹⁰ De asemenea, în contractul de finanțare vor fi incluse prevederi clare în acest sens.

¹¹ Conform O.U.G.nr.57/2007 și a legislației subsecvente relevante.

¹² Conform O.U.G.nr.57/2007 și a legislației subsecvente relevante.

8. Acțiunile concrete trebuie să fie conforme cu prevederile Planului de Management al ariei naturale protejate (dacă acesta este aprobat) și ale strategiei de vizitare, planului de comunicare, obligațiilor de raportare sau altor studii relevante, după caz.
9. În cazul schimbării administrației/custodelui ariei naturale protejate pe parcursul evaluării/selecției sau implementării proiectului, Autoritatea de Management trebuie informată imediat cu privire la schimbările intervenite. AM va analiza situația creată de la caz la caz și va decide dacă proiectul poate fi implementat în noul context sau este necesară stoparea/retragerea finanțării;
10. Înainte de plata finală, Solicitantul trebuie să prezinte un raport de audit întocmit de un evaluator independent autorizat care certifică Autorității de Management cheltuielile efectuate în cadrul proiectului.
11. Este exclusă participarea partenerilor (ca și contractori) la procedurile de achiziție publică organizate în cadrul proiectului;
12. Pentru proiectele generatoare de venit se va prezenta o analiză financiară care va reflecta diferența între veniturile și costurile operaționale generate de proiect pe durata de viață a investiției. Veniturile nete se vor lua în calcul la stabilirea finanțării nerambursabile.
13. Ca regulă generală, activitățile propuse în proiect trebuie să aibă loc în zone declarate arii naturale protejate.

Ca excepție de la regulă, activitățile se pot desfășura în afara ariilor naturale protejate (cu respectarea regulilor de eligibilitate a activităților și cheltuielilor prezentate în GS și a legislației în vigoare privind ariile naturale protejate) dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- Se referă la măsuri de conservare a speciilor și habitatelor incluse în anexele OUG 57/2007 și listele de referință ale speciilor și habitatelor din Directiva Habitate prezente în România, respectiv a listei de referință a speciilor de păsări și a listei speciilor de păsări criteriu din Directiva Păsări din România;
- Sunt precizate într-un plan de management aprobat sau elaborat și depus spre aprobare la autoritatea competentă sau există avizul autorității competente;
- Sunt respectate toate condițiile generale și specifice menționate în acest capitol;

De asemenea, activitățile din categoriile E și F se pot desfășura și în afara ariilor naturale protejate în condițiile în care acest fapt este justificat corespunzător în proiect.

14. Activitățile de informare/publicitate impuse de specificul finanțării din fonduri europene nerambursabile (conform Regulamentului UE nr.1828/2006 și a MIV) sunt obligatorii.
15. Activitățile de management operațional recurent ale ariilor naturale protejate, nu sunt eligibile pentru finanțare din POS Mediu.
16. În implementarea proiectului vor fi acceptate modificări între linii bugetare în cuantum de maximum 15% din valoarea liniei bugetare suplimentate, numai cu acordul AM POS Mediu, obținut în baza justificărilor prezentate de Beneficiar.
17. Solicitantul are responsabilitatea de a se informa prin intermediul help-descurilor organizate la nivelul OI, cu privire la proiectele implementate/aprobate/depuse, în vederea evitării dublei finanțări (o serie de informații sunt publicate periodic și pe website-ul AM POS Mediu și OI).
18. La elaborarea bugetului alocat cheltuielilor salariale, solicitantul trebuie să țină seama de toate prevederile legislației în vigoare care reglementează remunerarea salariaților. Prevederile legislative în vigoare vor fi verificate și ulterior, în etapa de implementare a proiectului, iar cheltuielile salariale ce nu corespund acestor prevederi sunt neeligibile.
19. Pentru respectarea principiului diferențierii atribuțiilor de verificare/avizare/aprobare, reprezentantul legal al Solicitantului nu poate avea atribuții specifice managerului de proiect și nici alte atribuții în cadrul UIP. În cazul în care solicitantul/partenerul implementează activități din proiect, trebuie să existe o separare clară a atribuțiilor personalului din cadrul UIP și respectiv, ale angajaților care implementează activități din proiect. Cele două echipe vor fi denumite diferit, în corelare cu activitățile realizate (de implementare proiect sau de

implementare activități din proiect).

II.4 Instrucțiuni de completare și depunere a cererii de finanțare

II.4.1 Completarea cererii de finanțare

Pentru a propune un proiect în vederea finanțării în cadrul POS Mediu, Axa prioritară 4 „Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”, solicitantul trebuie să completeze o **Cerere de finanțare**. Formatul standard al acesteia este prezentat în Anexa 1 la acest ghid și este disponibil, în mod gratuit, în format electronic la adresa www.posmediu.ro/axaprioritara4.

Instrucțiunile de completare detaliate sunt furnizate în Anexa 1 Cererea de finanțare, la fiecare rubrică, cu font italic. **După completare, aceste instrucțiuni trebuie șterse.**

Cererea de finanțare trebuie însoțită de anumite anexe care fac parte integrantă din Cererea de finanțare. Completarea Cererii de finanțare (inclusiv a anexelor) se va face conform instrucțiunilor de completare și va urmări întocmai modelul standard. Modificarea modelului standard (renumerotarea secțiunilor, eliminarea anumitor secțiuni, anexarea documentelor suport în altă ordine decât cea specificată etc.) poate conduce la respingerea Cererii de finanțare pe motiv de nerespectare a criteriilor de admisibilitate.

Înainte de completarea formularului, vă rugăm să citiți cu atenție instrucțiunile cuprinse în acest capitol, precum și instrucțiunile de completare din formularul Cererii de finanțare.

Cererea de finanțare împreună cu toate anexele obligatorii:

- se va întocmi prin tehnoredactare, în limba română (documentele suport se vor anexa traduse în limba română, acolo unde este cazul). Nu sunt acceptate cereri de finanțare și anexe completate de mână sau cu ștersături și modificări.
- se va numerota (începând cu prima pagină cu zero și continuând succesiv până la ultima);
- se va semna, pe fiecare pagină, în partea dreapta jos, de către solicitant /împuternicit;
- se va ștampila pe fiecare pagină, în partea de jos, centru;
- se va depune la OI în **2 exemplare tipărite** (un original și 1 copie, marcate corespunzător) **și 1 CD cu varianta electronică.**

Formularul Cererii de finanțare este însoțit de următoarele anexe, după caz :

E.0. Logica proiectului și localizarea activităților: i) Matricea Cadru Logic¹³; ii) harta localizării proiectului și activităților acestuia.

E.1. Declarații/Angajamente

- E.1.1. Declarație de eligibilitate a solicitantului/partenerului¹⁴ legalizată;
- E.1.2. Declarație de angajament a solicitantului;
- E.1.3. Declarație de sprijin din partea autorităților competente;
- E.1.4. Declarație privind eligibilitatea TVA aferente cheltuielilor ce vor fi efectuate în cadrul proiectului propus spre finanțare din instrumente structurale;

¹³ Va fi elaborată conform metodologiei prezentate în Manualul Ciclului de Proiect elaborat de Comisia Europeană și disponibil în limba română la următoarea adresă de Internet: http://www.ier.ro/documente/formare/Manual_PCM.pdf

¹⁴ Doar dacă partenerul implementează activități în proiect

E 1.5. Acord privind activitățile din proiect;

E.1.6. Acordul de parteneriat;

În acordul de parteneriat va fi specificat în mod clar cine este entitatea responsabilă cu întreținerea infrastructurii și echipamentelor achiziționate prin proiect. În cazul în care partenerii nu își vor respecta angajamentele, responsabilitatea îndeplinirii acestora va rămâne în sarcina Solicitantului. De asemenea, acordul de parteneriat va face distincție clară între solicitant (lider de parteneriat) și partener/i subliniind responsabilitatea celui dintâi în cea ce privește implementarea proiectului.

E.2. Documente de identificare a solicitantului

E.2.1. Copie conform cu originalul după actul constitutiv/actul normativ de înființare și statut/hotărârea judecătorească de dobândire a personalității juridice/Extras de la Registrul Comerțului/Registrul Asociațiilor și Fundațiilor, alte documente de înființare relevante, cu informații despre solicitant și parteneri;

E.2.2. Actul de împuternicire în original;

E.2.3. Bilanțul contabil (auditat/semnat de cenzori dacă acest lucru este solicitat de legislația în vigoare) pe ultimul an financiar și contul de profit și pierdere - pentru entitățile private, respectiv contul de rezultat patrimonial, - pentru entitățile publice, înregistrate la organele competente ale solicitantului și, dacă este cazul, pentru parteneri (dacă partenerii au responsabilități financiare în proiect);

E.2.4. Certificatul de atestare fiscală conform Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 752/2006 (Anexa 1);

E.2.5. Schema de implementare a proiectului (inclusiv organigrama); fișele de post pentru pozițiile din proiect¹⁵, CV¹⁶-urile și declarațiile de disponibilitate pentru tot personalul vizat (atât pentru UIP cât și pentru cei implicați în implementarea de activități); în cazul pozițiilor neocupate la data depunerii cererii de finanțare, sunt suficiente fișele de post (conținutul orientativ al fișei de post este redat în anexa E.2.5.);

E.2.6. Documente de confirmare/alocare a contribuției solicitantului/partenerilor (de ex: Hotărârea AGA/CA, comitet director, hotărârea consiliului local, județean sau orice alt document oficial al solicitantului sau a partenerilor privind asigurarea fluxului financiar pentru implementarea proiectului și acoperirea contravalorii cheltuielilor altele decât cele eligibile);

E.2.7. Contracte de administrare/convenții de custodie a ariilor naturale protejate vizate de proiect (dacă solicitantul/partenerul este administrator sau custode al ariei naturale protejate).

E.2.8. Cazierul judiciar al reprezentantului legal al solicitantului și al persoanei împuternicite (și al partenerilor în cazul în care aceștia implementează activități din proiect)

E.3. Documente suport aferente proiectului propus

E.3.1. Studiu de fezabilitate. Pentru lucrările de reabilitare/modernizare a infrastructurii de vizitare va fi depusă documentația de avizare a lucrărilor de intervenții. Memoriu și deviz pentru infrastructura care nu necesită autorizație de construcție.

E.3.2. Raportul la Studiul de Impact asupra Mediului;

E.3.3. Proiectul tehnic;

E.3.4. Studiul științific (studiile științifice);

E.3.5. Planul de management;

E.3.6. Planul de comunicare;

E.3.7. Formularul standard Natura 2000/documentul de fundamentare a instituirii ariei naturale protejate de interes național pentru toate ariile naturale protejate (situri Natura 2000 sau arii naturale

¹⁵ Fișa postului va conține cerințele privind educația, specializarea și experiența personalului, precum și atribuțiile în cadrul proiectului.

¹⁶ CV-urile vor fi completate conform modelului comun european de curriculum vitae (HG nr. 1021/ 2004 pentru aprobarea modelului comun european de curriculum vitae, MO nr. 633/13.07.2004)

protejate de interes național) vizate de proiect, precum și fișa ariei naturale protejate disponibilă la APM pentru ariile naturale protejate de interes național.

E.4. Avize/autorizații/acorduri/certificate (conform legislației în vigoare)

E.4.1. Acte de reglementare aferente procesului de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM), inclusiv cele referitoare la legislația privind rețeaua Natura 2000;

E.4.2. Certificat de evaluare a terenului din partea unui evaluator independent autorizat;

E.4.3. Avizul Consiliului Științific al parcurilor naționale/naturale/rezervații ale biosferei, al siturilor Natura 2000 care au structură de administrare sau al autorității competente în cazul ariilor naturale care necesită structură de administrare, dar nu au Consiliu Științific constituit.

E.5. Alte Anexe

E.5.1. Acord între donator și administrația/custodele ariei naturale protejate în cazul proiectelor privind regenerarea speciilor de importanță comunitară/națională/periclitate;

E.5.2. Strategia de vizitare;

E.5.3. Informații și documente justificative privind proprietatea asupra terenurilor necesare pentru implementarea proiectului:

(1) Hotărâri emise de consiliile județene/locale care să facă dovada că terenurile pe care se vor realiza proiectele se află în proprietate publică și că sunt puse la dispoziția custodelui/administratorului ariei protejate sau autorității publice responsabile pentru coordonarea și administrarea ariilor naturale protejate la nivel național (**Anexa 9 - Model orientativ HCJ/HCL**). De asemenea, hotărârile respective vor conține, sub sancțiunea neeligibilității, clauze care vor specifica faptul că:

- Suprafața de teren pusă la dispoziție nu poate fi trecută în domeniul privat pe durata de existență a statutului de arie naturală protejată, pe perioada de implementare a proiectului și într-o perioadă de 5 ani de la finalizarea acestuia.
- Terenul respectiv va deservi scopului proiectului pe durata de existență a statutului de arie naturală protejată, dar nu mai puțin de 5 ani de la finalizarea proiectului, fără a i se putea schimba destinația sau categoria de folosință.
- În situația pierderii calității de custode/administrator înainte de expirarea termenului de 5 ani de la finalizarea proiectului, suprafața de teren va fi pusă la dispoziția noului custode/administrator ori autorității publice responsabile pentru coordonarea și administrarea ariilor naturale protejate la nivel național, conform prevederilor legale în vigoare.

(2) Adeverințe / certificate emise de autorități ale administrației publice (consilii locale, județene) prin care să se facă dovada calității acestora de proprietar asupra imobilelor implicate în proiecte, cât și faptul că imobilele nu sunt în litigiu, nu sunt revendicate sau puse în posesie în baza nici unei legi a proprietății (de exemplu Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată) sau nu fac obiectul altor cereri de revendicare pe dreptul comun, **de stabilire ori delimitare a proprietății**;

(3) Orice act juridic, normativ ori administrativ, cu titlu patrimonial ori nepatrimonial, oneros ori gratuit, emis ori semnat de instituția publică competentă potrivit legii, și care face dovada în mod indubitabil asupra dreptului de proprietate publică a statului ori a unității administrativ teritoriale, după caz, asupra terenului și / sau infrastructurii, după caz.

(4) Adițional, se va face dovada asupra faptului că terenul este: a) liber de orice sarcini, b) nu face obiectul unor litigii în curs de soluționare la instanțele judecătorești cu privire la situația juridică, c) nu face obiectul revendicărilor potrivit unor legi speciale în materie ori dreptului comun, **printr-un extras de carte funciară sau alte documente admise de lege**.

(5) Acordul scris al **proprietarului terenului vecin, aflat în proprietate privată**, în formă autenticată, prin care se garantează accesibilitatea și disponibilitatea terenurilor deținute pentru implementarea proiectului, în cazul proprietății private a **terenurilor – vecine**, în vederea constituirii de servituți.

În cazul în care terenul –vecin se află în proprietatea privată a statului ori a unităților administrativ-teritoriale, este necesară prezentarea unui act de decizie / autoritate emis de stat / u.a.t., după caz, prin care să confirme constituirea servituților respective în favoarea terenului pe care se va implementa proiectul finanțat prin POS Mediu – Axa Prioritară 4.

E.5.4. Buget (model excel în CF)

E.5.5. Documente pentru fundamentarea cheltuielilor aferente activităților proiectului (oferte, devize etc.)

Notă:

Anexele E.0, E.1.1, E.1.2., E.1.3., E.1.4., E.1.5., E.1.6, E.2.1., E.2.2., E.2.3., E.2.5., E.2.7., E.3.2., E.3.5., E.3.6, E3.7, E.4.1, E.4.2, E.4.3., E.5.1, E.5.2, E.5.3, E.5.4. trebuie atașate în mod obligatoriu la momentul depunerii Cererii de Finanțare, cu următoarele mențiuni:

- 1. Anexa E.0 punctul ii. (harta localizării proiectului și activităților acestuia) nu este o anexă obligatorie pentru proiectele naționale.**
- 2. Anexele E.1.5, E.1.3 și E.4.3 nu trebuie atașate în cazul proiectelor în care Ministerul Mediului și Pădurilor este solicitant sau partener.**
- 3. Anexa E.1.6 trebuie atașată în mod obligatoriu doar în cazul parteneriatelor.**
- 4. În cazul ariilor naturale protejate care nu au Consiliu științific, Anexa E.4.3 este obligatorie doar dacă este prevăzută de lege.**
- 5. Anexa E.2.2. este obligatorie doar în cazul împuternicirii.**
- 6. Anexa E.2.7. nu este obligatorie în cazul proiectelor naționale, dar poate fi solicitată dacă se va considera necesar în cadrul procesului de verificare și evaluare.**
- 7. Anexa E.3.5. trebuie atașată în mod obligatoriu doar dacă planul de management este aprobat sau dacă acesta a fost depus spre aprobare la autoritatea competentă. În cazul proiectelor naționale, această anexă nu va fi atașată.**

Notă: OI-ul poate solicita, dacă consideră necesar pe parcursul procesului de evaluare, planul de management neaprobat, în cazul în care acesta există, dovada faptului că acesta a fost depus la autoritatea competentă și eventual, dovada solicitării/revizuirii acestuia.

- 8. Anexa E.3.6. trebuie atașată în mod obligatoriu doar în cazul activităților tip E de conștientizare (cu excepția celor aferente proiectului, de consultare și informare).**
- 9. Anexa E 3.7. este obligatorie pentru toate proiectele care prevăd acțiuni cu referire directă la arii naturale protejate.**
- 10. Anexele E.4.1. și E.3.2 sunt obligatorii doar dacă sunt prevăzute de lege. Solicitanții care nu au reușit din motive temeinice să obțină actele de reglementare (prevăzute de legislația în vigoare) aferente procesului de Evaluare a Impactului asupra Mediului (EIM), inclusiv cele referitoare la legislația privind rețeaua Natura 2000 până la data înaintării cererii de finanțare complete, sunt obligați să facă dovada solicitării emiterii acestora la autoritatea competentă, anterior datei de înaintare a cererii de finanțare, cu anexarea răspunsului autorității competente sesizate; adițional, solicitanții au obligația prezentării actelor de reglementare menționate până la data aprobării proiectului.**
- 11. Anexa E.4.2 este obligatorie doar în cazul proiectelor care prevăd achiziția de teren.**
- 12. Anexa E.4.3 nu este obligatorie în cazul proiectelor naționale.**
- 13. Anexa E.5.1 este obligatorie doar în cazul proiectelor care implică donații.**
- 14. Anexa E.5.2 este obligatorie în cazul proiectelor care implică construirea /reabilitarea infrastructurii de informare și vizitare, precum și în cazul proiectelor care presupun elaborarea documentelor preliminare (SF¹⁷) pentru construirea infrastructurii de vizitare.**

¹⁷ De asemenea, în cazul în care proiectul prevede elaborarea studiului de fezabilitate, solicitantul se va angaja prin Declarația de angajament inclusă în Anexa nr. E.1.2. la Cererea de Finanțare să asigure resursele financiare necesare (din surse proprii sau alte finanțări) pentru realizarea obiectivelor de infrastructură incluse în SF.

15. Anexa E.5.3 este obligatorie în cazul în care se efectuează investiții asupra terenurilor și / sau clădirilor /infrastructurii pentru implementarea proiectelor.
16. Anexa E.5.5 va fi depusă doar în cazul în care bugetul activităților nu a putut fi justificat în cadrul formularului CF.

Anexa E.3.1. (conformă cu legislația în vigoare) trebuie atașată în mod obligatoriu la Cererea de Finanțare numai pentru proiectele care prevăd realizarea unor obiective de infrastructură, inclusiv activitățile C (categoriile a. și b.) și D (categoria a.), cât și pentru proiectele ce prevăd realizarea sistemelor informatice cu valoare mai mare de 100,000 euro. Pentru lucrările de reabilitare/modernizare a infrastructurii de vizitare va fi depusă documentația de avizare a lucrărilor de intervenții. Pentru infrastructura care nu necesită autorizație de construcție se va solicita doar un memoriu justificativ al investiției și devizul construcției. În cazul în care proiectul prevede construirea ambelor tipuri de infrastructuri (ex: centru de vizitare + poteci), solicitantul va integra în SF toate elementele de infrastructură.

Anexa E.3.3. nu este o anexă obligatorie.

Anexa E.3.4. trebuie atașată în mod obligatoriu pentru activitățile C (a. și b.) și D (a.), iar pentru categoria C (d.), D (b.), B(b) în cazul în care aceasta nu este justificată prin planul de management). Studiul științific va conține, în anexă, o copie a documentației care a stat la baza emiterii acordului de mediu pentru lucrarea inițială care a determinat fragmentarea habitatului, asanarea mlaștinii etc., acolo unde este cazul.

Anexele E.2.4., E.2.8., E.2.6. (după caz) vor fi depuse la Organismul Intermediar competent numai în cazul în care proiectul propus este aprobat pentru finanțare. Anexa E.4.1 va fi depusă la Organismul Intermediar competent înainte de aprobarea proiectului. De asemenea, AM poate solicita alte documente necesare pentru semnarea contractului de finanțare. Documentele vor fi puse la dispoziția Organismului Intermediar înainte de semnarea acestuia.

Atenție!

Solicitantul are obligația să verifice atașarea tuturor anexelor obligatorii la cererea de finanțare. În cazul în care se constată, la nivelul evaluării relevanței și maturității, existența unor activități pentru care solicitantul nu a atașat anexele obligatorii specifice, proiectul va fi respins pentru nerespectarea condițiilor din prezentul ghid.

De asemenea, Anexele care sunt incomplete sau care nu sunt semnate, ștampilate pot conduce la respingerea cererii de finanțare.

Pentru a se asigura că formularul cererii de finanțare respectă criteriile de admisibilitate și este însoțit de toate anexele cerute, solicitantul este rugat să completeze Anexa 2 - Fișa de control a Cererii de finanțare.

II.4.2 Depunerea cererii de finanțare

Cererea de finanțare se depune la Organismul Intermediar competent, însoțită de o scrisoare de înaintare care va conține:

- numărul și data de înregistrare a proiectului (la solicitant);
- tipurile de activități incluse în proiect (categoriile și subcategoriile).

și de opisul documentelor (cu indicarea numărului de pagini pe fiecare document).

După completare, cererea de finanțare va parcurge următoarele etape:

- se semnează de către reprezentantul legal/împuternicit pe fiecare pagină, în partea dreaptă, în josul paginii și se ștampilează pe fiecare pagină scrisă, în josul paginii, pe centru;
- se îndosariază, se numerotează paginile în ordine de la 0 (coperta) la „n”, în partea dreaptă jos a fiecărui document, unde n este numărul total al paginilor din dosarul complet inclusiv documentele anexate, astfel încât să nu permită detașarea și/sau înlocuirea documentelor;
- se multiplică în 1 exemplar de către solicitant;
- se pregătește și în format electronic (1 CD care va conține cererea de finanțare și anexele în format Word și PDF).

În cazul în care există diferențe între versiunea de pe hârtie și cea în format electronic, va fi considerată **valabilă versiunea pe hârtie**. De asemenea, în cazul în care se constată diferențe de fond între versiunea de pe hârtie și cea în format electronic (informații lipsă, informații suplimentare, valori diferite etc.), **OI POS Mediu competent poate decide respingerea proiectului**.

Fiecare componentă a cererii de finanțare (formular, anexe, buget) trebuie să fie conținută într-un fișier electronic separat.

Exemplarul **original** va avea înscris pe copertă, în partea superioară dreaptă, mențiunea „ORIGINAL” iar exemplarul **copie** vor avea înscris în partea superioară în dreapta „COPIE”.

Pentru acele documente originale care, conform legii, rămân în posesia solicitantului (ex: bilanț contabil avizat de administrația financiară), copiile trebuie să fie ștampilate de solicitant cu mențiunea „Conform cu originalul” și semnate de către reprezentantul legal al solicitantului/împuternicit.

Cererile de finanțare trebuie depuse în plic sigilat, transmis prin poștă, în mod recomandat, prin curier privat, sau înmânate direct (o confirmare de primire semnată și datată îi va fi înmănată celui care predă plicul) la sediul Organismului Intermediar din regiunea respectivă:

Organism Intermediar/ Regiune	Județe	Date de contact
OI Bacău - Regiunea 1 Nord-Est	Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui	B-dul Ioniță Sandu Sturza, nr. 78, cod 600269; Tel/Fax: 0234-206116 / 0234-515501; e-mail: anca.bostan@posmediu.ro ; laurentia.suru@posmediu.ro
OI Galați – Regiunea 2 Sud-Est	Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Vrancea, Tulcea	Str. Portului nr.23, cod 800025; Tel/Fax: 0236-325325/ 0236-325515; e-mail: silvia.buhlea@posmediu.ro , nicoleta.radu@posmediu.ro website: www.posmediu.ro
OI Pitești – Regiunea 3 Sud-Muntenia	Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman	Str. Craiovei nr. 32; Tel/Fax: 0248-211435 / 0248-211433; e-mail: petruta.baron@posmediu.ro mariana.bica@posmediu.ro mirela.marinescu@posmediu.ro bogdan.badea@posmediu.ro http://www.posmediu.ro/pitesti
OI Craiova – Regiunea 4 Sud-Vest	Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea	Str. Amaradiei 93–95, cod 200170 Tel/Fax: 0251 – 598 170 cristinel.cioroianu@posmediu.ro virginia.matei@posmediu.ro

OI Timișoara – Regiunea 5 Vest	Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș	poscraiova@yahoo.com dan.mitrea@posmediu.ro Website: www.posmediu.ro Str. C. Brediceanu nr. 8, cod 300011, Timișoara Tel.: 021-3006351, 0758-232663 e-mail: mircea.leschian@posmediu.ro aurel.baruta@posmediu.ro anca.colceriu@posmediu.ro Website: www.posmediu.ro www.posmediutm.ro Str. Minerilor nr.47, cod 400409; Tel/Fax: 0264-418714 e-mail: katalin.gal@posmediu.ro ; codruta.simule@posmediu.ro ; traian.todut@posmediu.ro ; Website: www.posmediu.ro
OI Cluj-Napoca – Regiunea 6 Nord-Vest	Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Sălaj, Satu-Mare, Maramureș	Str. Cristian Nr. 21, Cod 550073; Tel/Fax: 0269-211512; e-mail: Georgeta.Gaina@posmediu.ro ; Carmen.Gavrila@posmediu.ro Website: www.posmediu.ro Calea Șerban Vodă nr. 30-32, Sector 4, București. Tel/Fax: 021-315 7718, Tel:021-3157717 e-mail: diana.culcer@posmediu.ro ; luminita.neagoe@posmediu.ro ; simona.marin@posmediu.ro ;
OI Sibiu – Regiunea 7 Centru	Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș, Sibiu	
OI București - Regiunea 8 București-Ilfov	București, Ilfov	

Cererile de Finanțare expediate prin orice alt mijloc (de ex. prin fax sau prin e-mail) sau expediate la altă adresă vor fi respinse.

Organismele Intermediare menționate mai sus vor primi cererile de finanțare transmise de către solicitanți și vor asigura gestionarea lor adecvată. Pentru eventuale clarificări, solicitanții pot contacta instituțiile mai sus menționate (prin telefon sau e-mail), înainte de depunerea proiectelor.

Pe plic se vor înscrie următoarele informații:

- referire la numărul și data anunțului de depunere de proiecte;
- titlul proiectului, localizarea proiectului;
- numele complet și datele de contact ale solicitantului și partenerilor;
- axa prioritară, domeniul major de intervenție, organismul intermediar.

- ▶ **Termenul limită pentru depunerea cererilor de finanțare este 06.07.2012, orele 16:00.**
- ▶ **Solicitanții sunt sfătuiți să nu aștepte termenul limită pentru depunerea cererilor de finanțare.**
- ▶ **Cererile de finanțare primite după termenul limită vor fi automat respinse, chiar dacă data poștei indică o dată anterioară termenului limită sau dacă întârzierea se datorează serviciului de curierat.**
- ▶ **În cazul în care aria protejată este localizată într-o regiune, iar sediul solicitantului se află într-o altă regiune, proiectul se depune în regiunea în care aria protejată este localizată.**
În cazul în care proiectul vizează o arie protejată a cărei întindere depășește granițele unei regiuni, Solicitantul va depune Cererea de Finanțare la Organismul Intermediar din regiunea în care se află sediul administrației ariei naturale protejate. În cazul în care aria vizată de proiect nu are constituită structură de administrare/custodie, iar întinderea acesteia depășește granițele unei regiuni, solicitantul va depune cererea de finanțare la Organismul Intermediar din regiunea pe teritoriul căreia se află cea mai mare suprafață a ariei naturale protejate pentru care se solicită finanțare.

În cazul în care proiectul vizează arii protejate situate în mai multe regiuni, acesta va fi depus în regiunea în care se află sediul Solicitantului. În cazul în care proiectul vizează arii protejate situate în cel puțin trei regiuni diferite, acesta va fi depus la OI POS Mediu București.

II.5 Modificări ale regulilor și condițiilor de finanțare

În situația în care pe parcursul sesiunii de proiecte intervin modificări ale cadrului legal ori alte modificări de natură a afecta regulile și condițiile de finanțare stabilite prin prezentul Ghid, AM POS Mediu își rezervă dreptul de a aduce completări sau modificări ale conținutului acestuia.

Modificările sau completările vor fi integrate sub forma unui **Corrigendum la Ghidul Solicitantului** care va fi publicat pe site-ul propriu al DG AM POS Mediu și al Organismelor Intermediare.

CAPITOLUL III. PROCEDURA DE EVALUARE ȘI SELECȚIE A CERERILOR DE FINANȚARE

Procesul de verificare și evaluare a proiectelor se va desfășura la nivelul Organismelor Intermediare din fiecare regiune. Decizia de finanțare se va concretiza într-un ordin al ministrului mediului prin care se va aproba finanțarea proiectelor selectate, iar pentru implementarea proiectului se va încheia un contract de finanțare între Autoritatea de Management și beneficiarul proiectului, cu avizul Organismului Intermediar din regiunea de proiect.

Procedura de evaluare și selecție a proiectelor propuse pentru finanțare în cadrul axei 4 a POS Mediu va cuprinde 3 etape:

- i. Verificarea conformității administrative a cererii de finanțare (criterii de admisibilitate);
- ii. Verificarea eligibilității cererii de finanțare (criterii de eligibilitate);
- iii. Evaluarea proiectelor (criterii de relevanță și maturitate).

Pentru **primele 2 etape** corespunzătoare verificării administrative și de eligibilitate a cererii de finanțare, se utilizează un sistem de evaluare de tip DA/NU. În cazul în care documentele transmise sunt incomplete și nu se poate lua o decizie, pot fi cerute solicitanților eventuale clarificări și/sau completări. Ca rezultat al verificării:

- proiectele care primesc „DA” vor fi supuse evaluării, iar solicitanții vor fi înștiințați în scris cu privire la admiterea proiectului în etapa de evaluare;
- proiectele care primesc „NU” vor fi respinse în această etapă, iar solicitanții vor fi înștiințați în scris cu privire la decizia de respingere și motivele acestei decizii.

Etapa 3 constă în evaluarea proiectelor după două criterii majore - *relevanță* și *maturitate* – acestea având pondere egală. Fiecare criteriu este notat de la 0 la 10, proiectele care primesc sub 6 puncte fiind respinse. Pentru fiecare subcriteriu trebuie îndeplinit punctajul minim de calificare prevăzut în grila de evaluare, în caz contrar proiectul va fi respins. Rezultatul evaluării se concretizează în 2 liste de proiecte:

- proiecte propuse pentru finanțare;
- proiecte propuse pentru respingere.

Proiectele respinse la etapa de evaluare se află în cel puțin una din următoarele 2 situații:

- 1) contribuția la îndeplinirea obiectivelor POS Mediu este nesemnificativă (**nerrelevante**);
- 2) sunt insuficient pregătite și necesită îmbunătățire considerabilă (**insuficient de mature**).

III.1 Verificarea administrativă a cererilor de finanțare (Criterii de admisibilitate)

La depunere, cererea de finanțare va primi un număr unic de înregistrare la nivelul Organismului Intermediar. Solicitantul va fi informat, în scris, asupra acestui număr de înregistrare. **Menționarea acestui număr în corespondența purtată ulterior de solicitant cu OI sau AM este obligatorie.**

Procesul de verificare și evaluare a cererilor de finanțare se organizează la nivelul fiecărui OI, prin intermediul unui grup de evaluare.

Cererile de finanțare, inclusiv anexele, trebuie transmise conform regulilor enunțate în secțiunea II.4 a acestui ghid. Verificarea conformității administrative va urmări forma Cererii de finanțare, existența anexelor, precum și valabilitatea documentelor.

Se verifică următoarele:

1. Respectarea formatului standard al cererii de finanțare și includerea tuturor anexelor obligatorii;
2. Modalitatea de completare a cererii de finanțare;

3. Modalitatea de transmitere a cererii de finanțare;
4. Data limită de transmitere a cererii de finanțare.

Grila de verificare a conformității administrative este prezentată în Anexa 4 la prezentul Ghid.

Organismul Intermediar poate solicita clarificări și/sau completări (prin poștă sau fax) atunci când informațiile oferite sunt neclare sau incomplete, cu excepția cazului în care **nu au fost îndeplinite 4 sau mai multe dintre criteriile de admisibilitate, caz în care proiectul va fi respins automat.** Documentele/informațiile suplimentare/clarificările vor fi transmise de solicitant (prin poștă, fax, email sau înmânare directă) cu respectarea condițiilor și a termenului limită menționate de OI în solicitarea de completare/clarificare. Nerespectarea acestor condiții poate duce la respingerea cererii de finanțare.

Numai cererile de finanțare care îndeplinesc toate criteriile de admisibilitate sunt admise în următoarea etapă a procesului de evaluare – verificarea eligibilității.

III.2 Verificarea eligibilității cererilor de finanțare

Verificarea eligibilității se realizează de către grupul de evaluare constituit la nivelul Organismului Intermediar, numai pentru Cererile de finanțare conforme din punct de vedere administrativ, urmărindu-se îndeplinirea condițiilor de eligibilitate. Dacă proiectul nu îndeplinește toate criteriile de eligibilitate stabilite este respins.

Verificarea eligibilității presupune respectarea următoarelor reguli:

- Eligibilitatea solicitanților/partenerilor și a proiectelor este verificată conform criteriilor definite în acest ghid.
- Dacă cererea de finanțare (inclusiv anexele) este considerată necorespunzătoare, OI poate contacta solicitantul în vederea furnizării de documente sau informații suplimentare (prin poștă, fax, e-mail) într-un interval de timp rezonabil pentru a permite continuarea verificării eligibilității.
- În cazul respingerii proiectului, solicitantul va fi informat asupra motivelor respingerii, precum și asupra datei estimate a următoarei sesiuni de depunere a propunerilor de proiecte.
- În cazul în care proiectul îndeplinește condițiile de eligibilitate, solicitantul va fi informat despre faptul că proiectul a trecut în etapa de evaluare.

Numai cererile de finanțare eligibile (care îndeplinesc toate criteriile din Grila de verificare a admisibilității și Grila de verificare a eligibilității) sunt admise în următoarea etapă a procesului de evaluare.

Grila de verificare a eligibilității este prezentată în Anexa 4.

În perioada de verificare a admisibilității și eligibilității, Organismele Intermediare pot solicita clarificări de la potențialii beneficiari.

Atenție!

Solicitantul va fi exclus din procesul de evaluare și selecție în cazul în care se dovedește că acesta:

- Se face vinovat de inducerea gravă în eroare a Autorității de Management sau a Organismului Intermediar sau a grupurilor de evaluare și selecție, prin furnizarea de informații incorecte care reprezintă condiții de eligibilitate, sau dacă a omis furnizarea acestor informații;
- A încercat să obțină informații confidențiale sau să influențeze grupurile de evaluare și selecție sau Autoritatea de Management/Organismul Intermediar în timpul procesului de evaluare.

III.3. Evaluarea proiectelor

Evaluarea proiectelor este realizată de un grup de evaluare constituit la nivelul fiecărui Organism Intermediar.

Evaluarea proiectelor se va face ținând seama de două criterii majore - **relevanță** și **maturitate** - acestea având pondere egală. Fiecare criteriu este notat de la 0 la 10, pentru calificare fiind necesare minimum 6 puncte pentru fiecare. Fiecare criteriu conține o serie de subcriterii. În cazul în care un subcriteriu primește 0 puncte sau mai puțin decât punctajul minim necesar, proiectul este propus pentru respingere automat. De asemenea, în situația în care după evaluarea relevanței proiectul depus nu obține minim 6 puncte, evaluarea maturității proiectului nu mai are loc. Proiectul va fi propus pentru respingere, iar solicitantul va fi informat de către AM după decizia CSP.

Evaluarea proiectului va permite aprecierea contribuției proiectului la îndeplinirea obiectivelor POS Mediu, la implementarea legislației relevante cu privire la protecția naturii, a implementării rețelei Natura 2000 în România. Se va urmări ca propunerea de proiect să fie clară, coerentă, realistă și fezabilă cu privire la operațiunile propuse, termenele de realizare, eficiența investițiilor. Se va evalua coerența între problemele identificate, obiectivele proiectului, activitățile propuse și rezultatele estimate. Toate activitățile propuse în proiect trebuie să fie clar descrise și cuantificate. Se va evalua dacă resursele folosite pentru implementarea proiectului sunt suficiente. Planificarea activităților trebuie să fie realistă. Bugetul proiectului, defalcat pe categorii de cheltuieli trebuie să fie transparent și coerent.

Atenție!

În timpul procesului de evaluare nu vor fi cerute solicitanților clarificări sau completări cu privire la cererea de finanțare depusă.

Evaluarea proiectelor va începe imediat după depunerea acestora la Organismele Intermediare. După finalizarea evaluării, fiecare proiect care obține punctajul minim va fi supus deciziei Comitetului de Selecție a Proiectelor iar proiectele aprobate vor fi finanțate în limita fondurilor disponibile.

După epuizarea fondurilor disponibile, proiectele care au obținut punctajul minim necesar calificării se înregistrează pe o listă de așteptare, urmând a fi finanțate în ordinea punctajului obținut în funcție de fondurile suplimentare disponibilizate în acest scop. În cazul în care există două sau mai multe proiecte care au obținut același punctaj, ordinea va fi determinată de data și ora depunerii proiectelor.

După încheierea procesului de evaluare, pentru proiectele care au obținut peste punctajul minim, dar încă necesită îmbunătățiri sau completări, Organismele Intermediare se vor adresa solicitanților în vederea obținerii unor clarificări și revizuirii cererii de finanțare. Organismele Intermediare pot solicita în scris clarificări solicitanților în această fază doar o singură dată. Pe baza răspunsului la solicitarea de clarificări, precum și pe baza rezultatelor procesului de evaluare, solicitanților li se pot solicita revizuirii ale cererii de finanțare. În această situație, solicitanții vor fi informați asupra necesității revizuirii proiectelor în vederea accesării finanțării. Aspectele care necesită revizuire, precum și termenul stabilit de OI în acest scop, dar nu mai mult de o lună de la data primirii scrisorii de revizuire de către solicitant, vor fi comunicate solicitantului în scris. În situația în care îmbunătățirea sau completarea cererii de finanțare nu poate fi realizată în acest termen, proiectul va fi propus pentru respingere.

Solicitarea de revizuire/completare a cererii de finanțare nu presupune aprobarea automată a finanțării de către AM. Dacă solicitantul nu se conformează cu cerințele din scrisoarea de revizuire, proiectul va fi propus pentru respingere. Organismul Intermediar poate solicita transmiterea unui addendum la cererea de

finanțare sau retransmiterea cererii de finanțare revizuite, după caz (în 2 exemplare (1 original și 1 copie) și în format electronic (Word și PDF)). Toate documentele depuse la Organismul Intermediar în vederea evaluării în etapa de revizuire, vor respecta toate regulile de depunere a cererii de finanțare, prevăzute la capitolul II.4.2 Depunerea cererii de finanțare din prezentul ghid.

În oricare din ambele situații, documentul transmis nu mai este supus unei alte evaluări, fiind verificată doar conformitatea acestuia cu cerințele de revizuire.

Proiectele revizuite care sunt conforme cu toate cerințele tehnice și financiare, cu reglementările comunitare sau naționale etc. vor fi propuse pentru finanțare.

La finalul sesiunii de proiecte, OI POS Mediu va transmite la AM următoarele:

- lista proiectelor respinse în etapele de verificare a admisibilității și eligibilității.
- lista proiectelor propuse pentru respingere;
- lista proiectelor propuse pentru finanțare;

Proiectele propuse pentru finanțare, respectiv pentru respingere vor fi supuse analizei Comitetului de Selecție constituit la nivelul AM, pentru emiterea deciziei de finanțare sau de respingere.

În baza raportului de evaluare, Comitetul de Selecție poate decide aprobarea finanțării sau respingerea proiectului de la finanțare. De asemenea, Comitetul de Selecție poate solicita clarificări sau ajustări ale proiectelor depuse în vederea conformării cu cerințele de finanțare. Cererile de finanțare revizuite la recomandarea CSP se vor depune la OI într-un termen estimativ de 10-15 zile lucrătoare în funcție de complexitatea revizuirilor solicitate. OI va realiza propria verificare într-un termen estimativ de 5 zile lucrătoare de la data depunerii Addendumului. CSP va lua o decizie cu privire la proiectele revizuite într-un termen estimativ de 15 zile lucrătoare.

După aprobare, **angajamentele beneficiarului și ale partenerilor trebuie reconfirmate** pentru varianta revizuită a proiectului, după caz.

Notificarea solicitantului cu privire la rezultatul selecției proiectelor depuse se va face în scris de către AM, într-un **termen estimat de 6 luni de la data limită de depunere a proiectelor**.

Pentru fiecare proiect selectat în vederea finanțării se va întocmi un Ordin al ministrului mediului și pădurilor privind aprobarea finanțării nerambursabile (modelul de ordin este prezentat în Anexa 6).

În baza acestui ordin se va încheia un Contract de Finanțare pentru fiecare proiect, încheiat între Ministerul Mediului și Pădurilor, prin Autoritatea de Management POS Mediu și beneficiar și avizat de OI. Contractul cadru de finanțare este anexat la GS – anexa 7.

În cazul proiectelor respinse, AM va comunica solicitantului motivele respingerii cererii de finanțare și perioada de lansare a unei noi sesiuni de proiecte.

De reținut!

- **În cazul în care solicitantul a inclus în addendum/CF revizuită alte modificări decât cele precizate în scrisorile de revizuire, acest fapt va atrage respingerea proiectului.**
- **Având în vedere faptul că perioada necesară pentru evaluare depinde atât de numărul și complexitatea proiectelor depuse, cât și de gradul de maturitate (etapa de revizuire, clarificări) și de momentul depunerii acestora, se estimează că implementarea unui proiect nu va putea începe mai devreme de 6 luni de la depunerea acestuia.**
- **După notificarea solicitanților cu privire la rezultatul selecției proiectelor, aceștia vor trimite în termen de 10 zile lucrătoare la OI POS Mediu, pe suport hârtie (2 exemplare - 1 original și o copie) și în format electronic (pdf și Word) varianta integrată a CF, așa cum a fost ea**

aprobată, incluzând toate modificările efectuate prin Addendumurile la CF initiala (în cazul în care în cadrul etapei de revizuire a fost solicitat Addendum și nu CF revizuită sau au fost solicitate alte revizui de către CSP). Solicitanții vor răspunde în totalitate de eventualele neconcordanțe între CF inițială, modificată și completată prin Addendumurile depuse în perioada de evaluare și selecție a proiectelor și varianta integrată a CF.

III.4 Contestațiile

În situația în care solicitanții sunt nemulțumiți de rezultatul verificării administrative sau a eligibilității au posibilitatea de a contesta rezultatul respectiv la OI în termen de 10 zile calendaristice de la comunicarea acestuia. OI are obligația soluționării contestației primite în termen de maxim 30 de zile calendaristice de la data înregistrării contestației. În vederea analizării contestațiilor se constituie, prin dispoziție internă, la nivelul OI POS Mediu, o comisie de soluționare a contestațiilor. Din comisia de soluționare a contestațiilor nu pot face parte membrii Grupului de Evaluare.

În condițiile în care solicitanții sunt nemulțumiți de rezolvarea contestației, aceștia se pot adresa direct AM în termen de 10 zile lucrătoare de la primirea răspunsului din partea OI. AM va răspunde în termen de maxim 30 de zile calendaristice de la primirea contestației.

Dupa comunicarea de catre AM a deciziilor CSP, in situația în care solicitanții sunt nemulțumiți de rezultatul evaluării și selecției, aceștia au posibilitatea de a contesta rezultatul respectiv la OI în termen de 10 zile calendaristice de la comunicarea acestuia. OI are obligația soluționării contestației primite în termen de maxim 30 de zile calendaristice de la data înregistrării contestației. În vederea analizării contestațiilor se constituie, prin dispoziție internă, la nivelul OI POS Mediu, o comisie de soluționare a contestațiilor. Din comisia de soluționare a contestațiilor nu pot face parte membrii Grupului de Evaluare.

Dacă solicitanții sunt nemulțumiți de rezolvarea contestației, aceștia se pot adresa direct AM în termen de 10 zile lucrătoare de la primirea răspunsului din partea OI. AM va răspunde în termen de maxim 30 de zile calendaristice de la primirea contestației.

În vederea analizării contestațiilor privind respingerea de la finanțare a proiectelor (etapa de evaluare și selecție a proiectelor) se constituie, prin dispoziție internă, la nivelul DG AM POS Mediu, o comisie de soluționare a contestațiilor. Din comisia de soluționare a contestațiilor nu pot face parte membrii CSP care au luat decizia privind proiectul respectiv.

ANEXE LA GHIDUL SOLICITANTULUI

- ANEXA 1. Formularul Cererii de finanțare**
- ANEXA 2. Fișa de control a Cererii de finanțare (pentru solicitant)**
- ANEXA 3. Lista cheltuielilor eligibile și regulile de eligibilitate a cheltuielilor pentru proiectele finanțate în cadrul Axei Prioritare 4. Metodologia de calcul a cheltuielilor generale de administrație. Listă cheltuieli aferente procurării de bunuri necesare funcționării unităților de implementare a proiectului**
- ANEXA 4. Grile de verificare și evaluare a cererilor de finanțare**
- ANEXA 5. Instrucțiuni pentru elaborarea strategiei de vizitare**
- ANEXA 6. Model orientativ al ordinului de ministru privind aprobarea finanțării**
- ANEXA 7. Model orientativ al contractului de finanțare**
- ANEXA 8. Model recomandat pentru acordul de parteneriat**
- ANEXA 9. Model orientativ HCJ/HCL pentru situația în care terenul pentru construcția infrastructurii se află în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale**
- ANEXA 10. Cadrul legislativ**